

Directa

setmanari de comunicació

Núm 233 9 d'octubre de 2013 1,70 €

Joguines letals

Manel Prat pretén implantar els canons d'aigua a pressió com a mètode repressiu malgrat les evidències de la seva gran capacitat lesiva

PÀGINES 2-4

8-9

L'ús del **iodur de plata** divideix la pagesia de les terres de Ponent

14-15

Una visita d'ultra-tomba: radiografia de l'**extrema dreta madrilenya**

19

El musical com a eina de **recuperació de la memòria** col·lectiva

A fons

L'aplicació del decret d'**apartheid sanitari**, un any després

ESTIRANT DEL FIL

Els màxims responsables del cos dels Mossos d'Esquadra van reblar el clau, una vegada més, el mes de juny passat. Manel Prat va anunciar la recuperació de les tanquetes d'aigua com a eina repressiva contra la protesta social. Totes les veus expertes apunten que l'ús d'aigua a pressió pot ser més lesiu que les bales de goma, extrem que no ha dissuadit la policia catalana de les seves intencions d'utilitzar aquest mètode.

DRETS // EL VEHICLE ANTIDISTURBIS VA SER FABRICAT FA MÉS DE VINT ANYS PER UNA COMPANYIA ISRAELIANA

Els Mossos posen a punt la seva tanqueta d'aigua

David Bou
@dvdobou

La Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses del Parlament de Catalunya va ser el lloc escollit pel director general dels Mossos d'Esquadra, Manel Prat, per anunciar, durant la compareixença del 12 de juny, la introducció d'una nova eina policial pel manteniment de l'ordre públic durant les mobilitzacions ciutadanes, la plataforma de llançament d'aigua. Tot i reconèixer, aquell mateix dia, que les popularment conegudes tanquetes d'aigua "poden ser lesives greus" i que "no són menys lesives que les pilotes de goma", el cap polític de la policia catalana va defensar "l'ús d'instruments robustos per combatre la violència urbana" i garantir "la necessària distància amb els manifestants en situacions excepcionals". Una setmana abans de l'anunci de Prat, Amnistia Internacional havia denun-

Manel Prat va reconèixer al Parlament, que les tanquetes "no són menys lesives que les pilotes de goma"

ciat l'ús d'aquest mètode per part de la policia turca durant les protestes de Gezi i en va destacar la virulència, el perill d'atropellament que comporta el seu ús i la possibilitat de causar pèrdua d'ulls i lesions medul·lars. El mateix portaveu del Sindicat de Mossos d'Esquadra (SME-CCOO), Toni Castejón, no va dubtar a criticar la decisió afirmant que pretenia "desviar l'atenció" i que la tanqueta no solucionaria els problemes dels efectius en els operatius d'ordre públic arran de la seva "manca d'autonomia i les dificultats de mobilitat". Tot i això, després del procés d'instrucció als efectius policials que la comandaran, la tanqueta d'aigua s'afegeix a les bales de goma, els projectils viscoelàstics i els gasos lacrimògens com a eines a la disposició de la Brigada Mòbil dels Mossos d'Esquadra per reprimir la protesta social.

TANQUETA ISRAELIANA

L'única tanqueta de què disposen els Mossos d'Esquadra va ser adquirida pel

cos l'any 1994, quan el convergent Xavier Pomés era director general de Seguretat Ciutadana, durant el quart govern de Jordi Pujol al capdavant de la Generalitat de Catalunya. Aquell mateix any, es va aprovar la Llei 10/1994 de la policia de la Generalitat i es va iniciar el desplegament dels seus efectius a la comarca d'Osona, la primera on els Mossos van rellevar la Policia Nacional espanyola i la Guàrdia Civil en les tasques de seguretat ciutadana i ordre públic. Paral·lelament, amb l'inici del procés de dotació de mitjans al cos, es va comprar la tanqueta d'aigua, que va ser transportada a Catalunya directament des de Ciudad Real, indret on es troba l'empresa que la va reparar -i que,

després de l'anunci, la va tornar a posar a punt. El seu origen, però, el trobem al quibuts de Beit Alfa, al nord de l'Estat d'Israel. La fabricació va anar a càrrec de la societat limitada israeliana Beit Alfa, líder mundial en disseny i fabricació de vehicles especials de control antidisturbis fundada l'any 1966. Entre els principals clients d'aquesta empresa, trobem cossos policials, militars i serveis de seguretat privats i governamentals. De fet, es vanaglorien de l'eficàcia de les seves tanquetes afirmant que han estat "provades en acció" a més d'una trentena de països d'arreu del món. En un reportatge d'investigació publicat el febrer de 2006, la capçalera anglosaxona *The Guardian* va

denunciar que, entre els països amb què Beit Alfa hauria comercialitzat les seves tanquetes, hi havia el règim sud-africà d'apartheid dels anys vuitanta, amb el qual la companyia -mitjançant la cooperació entre ambdós governs- hauria signat un pacte secret per exportar vehicles que, posteriorment, s'haurien usat contra manifestants dels barris segregats. Actualment, les tanquetes que utilitzen les forces especials israelianes per contenir les protestes als territoris palestins ocupats també porten el segell de Beit Alfa, buc insígnia de l'Estat hebreu pel que fa a indústries de material antidisturbis.

EL 'BOTIJO' ANTIQUAT

La tanqueta dels Mossos, però, no és -ni de bon tros- el darrer prototipus que ha vist la llum, ja que fa més de vint anys que va ser construïda i, actualment, la companyia Beit Alfa ja compta amb disset models més nous que la Mercedes Benz RCU-3500, que la policia catalana ha tingut en desús durant dues dècades. La plataforma de llançament d'aigua, anomenada *botijo* en l'argot intern dels efectius policials al Com-

Beit Alfa és el buc insígnia de l'Estat hebreu pel que fa a indústries de material antidisturbis

plex Egara dels Mossos a Sabadell, és capaç de propulsar el doll d'aigua a una distància de fins a seixanta metres i té una capacitat de 3.500 litres. Pesa més de sis tones i fa 6,63 metres de llargària, 3,1 metres d'alçada i 2,4 metres d'amplada. Com mostren les imatges del seu interior, publicades en exclusiva a la DIRECTA, aquesta tanqueta antiquada requereix dues persones per poder ser utilitzada. La primera seria l'encarregada de conduir-la i la segona estaria al comandament del canó d'aigua. Tanmateix, la tanqueta també estaria preparada per llançar sorra, gas i colorant barrejat amb l'aigua -tècnica emprada per assenyalar manifestants- i per controlar en tot moment la distància i la pressió amb què s'enviaria el raig. Entre les dues ocupants del *botijo*, trobem la pantalla que emetria les imatges de les dues càmeres situades a l'exterior del vehicle, necessàries per controlar el perímetre de la tanqueta. ◀

Imatges inèdites de l'interior de la tanqueta d'aigua dels Mossos d'Esquadra

20

Fa vint anys que la policia catalana va adquirir la plataforma de llançament d'aigua, fabricada per una indústria d'un quibuts israelià

3.500

litres és la capacitat que té el dipòsit de la tanqueta d'aigua dels Mossos d'Esquadra per reprimir mobilitzacions de masses

1977

Va ser l'any que es va utilitzar per darrera vegada una tanqueta d'aigua contra manifestants a la ciutat de Barcelona

Violència a pressió contra l'educació popular

Relat del darrer episodi en què es van usar tanquetes d'aigua a la ciutat de Barcelona

Dani Font

@La_Directa

En un moment de lluites i tensions com el de la transició, l'educació era un tema cabdal. Les bases populars sempre han sabut que la pedagogia era molt important per construir persones i no automàts sense esperit crític. Per això van voler participar del model que s'estava construint. La resposta de l'Estat va ser la repressió. En aquest sentit, les mateixes assistents a les manifestacions es van sorprendre de fins on podia arribar la imaginació de l'Estat. El dia 1 d'octubre de 1977, en una protesta davant la delegació del Ministeri d'Educació, llavors situada a la plaça d'Espanya, van aparèixer les tanquetes d'aigua, una eina repressiva que, fins aleshores, les manifestants només havien vist a la televisió quan arribaven notícies de la dictadura xilena. Tan sols va ser una vegada, com a advertència, potser, però la repressió va continuar per moltes altres vies.

Tot va començar als barris barcelonins de la Sagrera i Sant Andreu, on no hi havia escoles o estaven molt mal equipades, abandonades pels alcaldes franquistes com Porcioles, que preferien fer negocis especulatiu i mirar cap a una altra banda en el terreny educatiu. Les associacions veïnals van encapçalat les lluites per dotar els bar-

ris d'escoles i, a partir de la segona meitat dels setanta, es van començar a construir escoles noves gràcies a la seva pressió. Als nous centres, hi va anar a parar gent molt jove que volia crear un model nou; i així va sorgir Escoles en Lluita, una plataforma que demanava una educació pública gratuïta, progressivament catalana, controlada per pares, mares, mestres, veïnat i alum-

nes i amb un equip pedagògic estable. Les escoles que integraven el moviment eren la Pegaso, Sòller, Ferrer i Guàrdia, Ramon Berenguer i Patronat Ribes. Com a mestres, intentaven lluitar pel contracte laboral, no volien ser funcionàries de l'Estat, sinó treballadores de l'ensenyament i moltes van entrar com a interines. Una de les membres d'Escoles en Lluita ha parlat amb la DIRECTA per oferir el seu testimoni sobre aquella lluita duta a terme durant la transició. "Voliem una escola on els nens no estiguessin separats per sexe, amb una ràtio de 30 alumnes per aula i on l'organització fos assembleària. A més, també volíem que fossin escoles lligades al barri, amb contacte i participació de les associacions veïnals i dels pares i les mares pel que fa al funcionament de l'escola; i això, als polítics, no els agradava gens". I afegeix: "Sempre vam topar amb l'oposició de les administracions, que ens deien que el que fèiem era il·legal. Mai no van venir a una assemblea i el delegat d'educació, via carta, ens denegava peticions com la de poder triar el professorat que volíem perquè creïem que havia de ser del mateix barri". Ens explica que aquest procés de negociacions va durar entre 1977 i 1981: "Combinàvem lluita i docència, era molt difícil; la classe començava, però mai no sabies com acabaria. Molts de nosaltres ens vam quedar a zero, esgotats".

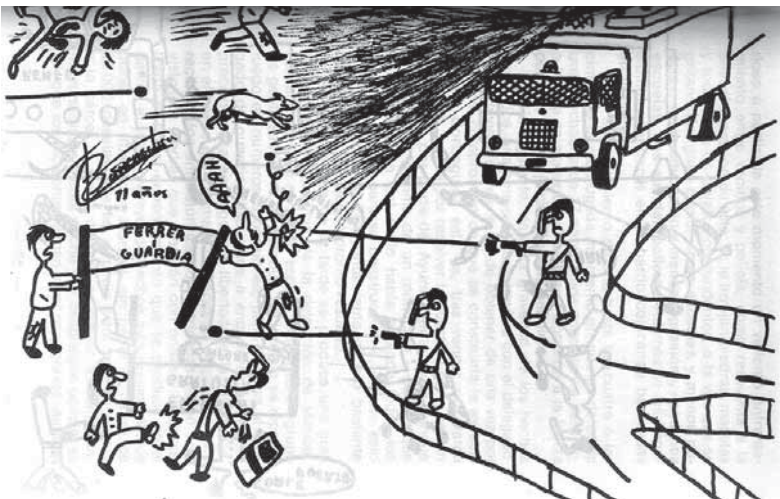
NEGOCIACIONS I LLUITA

Diversos documents sorgits d'aquells anys expliquen les tensions viscudes. "L'any 1977, davant la negativa de l'administració a les nostres peticions, comencen les tancades a les escoles i les manifestacions a la delegació del Ministeri d'Educació i a altres llocs com l'ajuntament". Amb aquesta situació, es va arribar al dia 1 d'octubre. Aquella jornada, en el si d'un procés de negociacions amb el ministeri, "s'havia promès una res-

posta per part de l'administració, després que una comissió visités la delegació pocs dies abans". Com explica el testimoni: "A més del col·lectiu Escoles en Lluita, hi van anar professors que ens donaven suport: interins, aturades, professors d'institut, mestres d'escoles privades, etc. El desplegament policial va començar als barris. Volien impedir la manifestació, però la marxa va avançar i vam arribar a la delegació, que també estava pressa pels antidisturbis". La resposta de l'Estat va ser contundent: canons d'aigua des de les tanquetes, dissolució amb porres i una detenció, la d'un noi de setze anys de l'escola Ferrer i Guàrdia, acusat d'haver colpejat un policia. Posteriorment, les autoritats van voler sotmetre el jove a un consell de guerra. Com a resposta, bona part de les mobilitzades es van tancar al Parlament de Catalunya per exigir la seva llibertat.

Molta canalla va viure episodis traumàtics que van quedar reflectits en els seus dibuixos

Les tanquetes d'aigua no van tornar a aparèixer, però la repressió va continuar. A les manifestacions, hi participaven en bloc totes les membres de la comunicació educativa de cada escola, inclosa la mainada. Això va fer que, al principi, la policia es controlés una mica, però, tot i això, molta canalla va viure episodis traumàtics, que es poden veure reflectits en els dibuixos de temàtica lliure que pintaven posteriorment als centres educatius. Aquests dibuixos van quedar recollits als documents elaborats per les escoles participants a la darrera mobilització, a Catalunya, que va patir la repressió mitjançant les tanquetes d'aigua, Escoles en Lluita. ◀

Dibuix d'un infant que va viure l'episodi en el qual la policia va utilitzar aigua a pressió a la plaça Espanya de Barcelona (fotografia superior) l'any 1977

Litres d'aigua per sufocar el foc de la protesta

Diferents cossos policials d'arreu del món potencien les tanquetes com a recurs repressiu contra l'augment de les mobilitzacions de masses.

Una tanqueta d'aigua dispersa les manifestants a l'avinguda de Istiklal prop de la plaça Taksim / ALAN HILDITCH

La revolta del parc Gezi i les 128 tanquetes del govern turc

A Turquia, es construeixen tanquetes d'aigua de principi dels 2000, però no va ser fins l'esclat de les protestes al parc Gezi d'Istanbul, el mes de juny d'enguany, que es van començar a veure de manera habitual a totes les ciutats del país i que el nombre d'unitats a disposició de la policia (Emniyet) i de la gendarmeria (Jandarma) va augmentar de manera exponencial, amb nous contractes i adquisicions. La policia compta amb 128 tanquetes i, el mes passat, es va aprovar la construcció de 30 vehicles més. A Turquia, són conegudes per les seves sigles en turc: TOMA (*Toplumsal Olaylara Müdahale Aracı* o Vehícles d'Intervenció en Successos Socials). El model s'exporta a d'altres països com Líbia i l'Azerbaidjan. Amb una capacitat de fins a 10.000 litres d'aigua, els canons poden expulsar de manera combinada aigua amb gas, escuma o pintura. Recentment, l'Ajuntament d'Istanbul ha adquirit dues tanquetes electrificades que passen corrent per la conductivitat de l'aigua i en contacte amb el cuirassat. Durant les protestes que van esclatar el mes de juny, es va denunciar l'addició de productes químics a l'aigua del canons, fet que va produir irritacions i coïssors. Es van registrar diferents casos a diverses ciutats del país; el més recent és el de la ciutat d'Adana del mes de setembre. De fet, l'addició de substàncies químiques és esmentat per Amnistia Internacional al seu informe recent sobre violacions dels drets humans a Turquia. L'ús abusiu de càpsules de gas i de canons d'aigua ha causat, des del mes de juny, prop de 8.000 ferides (entre elles, onze pèrdues d'ull) i sis morts. MARC SAURINA

Alemanya, país pioner en l'ús de canons d'aigua a pressió

L'ús de canons d'aigua a Alemanya es remunta als anys 30. Fins que no van arribar les mobilitzacions del moviment del 68, la policia pràcticament no va emprar els canons d'aigua, ni a l'est ni a l'oest. L'estratègia antidisturbis alemanya aposta per la presència massiva d'agents com a element dissuasiu. Atenent el tipus de convocatòria i les seves reivindicacions, la presència de vehicles adaptats amb canons d'aigua és un fet a tot Alemanya. L'ús de canons d'aigua és menys freqüent i s'ha centrat, durant l'última dècada, a reprimir les mobilitzacions de l'esquerra extraparlamentària i autònoma –especialment durant el Primer de Maig a Berlín i Hamburg o a la cimera del G-8 a Heiligendamm– i per trencar els bloquejos antifeixistes de carrers i rutes durant grans mobilitzacions neonazis, en concret, les marxes funeràries neonazis que commemoren el bombardeig aliat de Dresden.

Les tanquetes que utilitza la policia actualment són la *Wasserwerfer 9000* (de la marca Mercedes-Benz SK) i la *Wasserwerfer 10000* (de la marca Rosenbauer), aquesta darrera és el model més modern.

Aquest estiu, un tribunal de Stuttgart va condemnar tres agents de policia per l'ús indiscriminat, l'any 2000, de canons d'aigua per reprimir les manifestants que protestaven contra el projecte d'estació de trens Stuttgart 21. La policia va emprar el canó dirigint el raig d'aigua dura cap a les manifestants en tot moment. Diverses persones van resultar greument ferides i un home de 66 anys va patir lesions als ulls que li van provocar la pèrdua de gran part de la vista. ROGER SUSO

Una tanqueta d'última generació de la policia alemanya, coneguda com a *WaWe 10* / ROGER SUSO

L'Ertzaintza dissol una manifestació de suport a Batasuna el mes de setembre de 2002 a Bilbao

Una eina del passat a l'Estat espanyol

Durant la transició espanyola, l'ús de les tanquetes d'aigua a l'Estat espanyol es va reduir a Catalunya i el País Basc. El darrer episodi en què es van emprar per reprimir una mobilització social en territori català va ser durant la mobilització d'Escoles en Lluita de l'1 d'octubre de 1977. Tot i això, el cos de la policia espanyola va traslladar una tanqueta d'aigua des de Madrid fins a Barcelona per defensar l'edifici de la Borsa del passeig de Gràcia el 24 de juny de l'any 2001, amb motiu de la manifestació contra la cimera frustrada del Banc Mundial a la ciutat comtal.

La policia espanyola fa anys que va desestimar aquest recurs repressiu

Finalment, el vehicle antidisturbis no es va utilitzar. L'última vegada que un cos policial va utilitzar tanquetes d'aigua a l'Estat espanyol va ser el 14 de setembre de 2002 a Bilbao, quan l'Ertzaintza va impedir el pas d'una manifestació multitudinària de l'esquerra *abertzale* disparant canons d'aigua a pressió. La convocatòria protestava contra la suspensió d'activitats de Batasuna per part del jutge Baltasar Garzón, que també va decretar la marxa com a "il·licita". En darrer terme, la policia espanyola fa anys que va desestimar aquest recurs repressiu i es va arribar a desfer d'una de les diverses tanquetes de què disposava. El vehicle va passar a mans d'una empresa de *paintball* de la província de Madrid, que la va adquirir pagant set mil euros a un desballestador. Veus expertes en ordre públic d'aquest cos consideraven que les tanquetes eren "un recurs del passat ja superat, arran de les seves carències tècniques i logístiques". DAVID BOU

AIXÍ ESTÀ EL PATI

6-7

La batalla contra la reforma de la llei de l'avortament de Gallardón, un nou episodi de la lluita pel dret al propi cos

8-9

Som lo que sembrem i Unió de Pagesos s'oposen a l'ús del iodur de plata per evitar les pedregades

TERRITORI // LA PLATAFORMA CIUTADANA EN DEFENSA DE LES TERRES DEL SÈNIA NO HA REBUT MAI RESPOSTA PER PART DE CAP DE LES ADMINISTRACIONS AFECTADES

Sis anys denunciant els perills del projecte Castor

Laura Sancho Torné

@lstore

Centenars de terratrèmols han mantingut el veïnat de les terres de la Sénia i de l'Ebre en alerta constant durant la darrera setmana. La majoria han estat de poca magnitud, però algun d'ells ha arribat als 4,2 graus en l'escala de Richter. La ciutadania i l'administració han assenyalat el dipòsit submarí d'emmagatzematge de gas (projecte Castor) -amb una base instal·lada davant la costa d'Alcanar (Montsià)- com el responsable dels sismes, fet reconegut -en part- per l'empresa concessionària, Escal UGS. Aquesta, a través del seu president, Recaredo del Potro, ha reconegut que han pogut "accelerar els sismes", però ha matisat: "L'alteració minúscula que hem fet no té res a veure amb la magnitud del que està passant".

La PCDTS fa temps que denuncia les mancances en seguretat i la falta d'estudis d'impacte ambiental i de sismicitat

Durant els darrers sis anys, la Plataforma Ciutadana en Defensa de les Terres del Sénia (PCDTS) no s'ha cansat de repetir que, en el procés de desenvolupament del projecte Castor, no hi ha hagut una veritable separació entre les activitats del sector del gas i la xarxa d'interessos empresarials i financers. L'entitat que fa temps que reclama, sense èxit, una auditoria econòmica del projecte, ha presentat al·legacions a tots els procediments als quals ha tingut accés, però no ha rebut cap resposta per part de cap de les administracions afectades; ha denunciat mancances importants en la seguretat de les instal·lacions, la falta d'estudis

d'impacte ambiental i de sismicitat i l'omissió d'altres que ja existien -com els de la petroliera Shell i l'Observatori de Roquetes. A més de denunciar un model energètic caduc, allunyat dels centres de consum i totalment oposat a un model energètic de futur, renovable i sostenible. Segons la plataforma, per justificar una infraestructura com el Castor, cal mentir i dir-nos que és urgent, necessària i prioritària per al sistema del gas espanyol, tot i que -asseguren- no ho és.

El projecte va ser aprovat el 2007 pel govern de José Luis Rodríguez Zapatero i ha estat paralitzat temporalment pel Ministeri d'Indústria espanyol, que estudia l'origen dels sismes, tot i que ha asse-

gurat que Escal UGS comptava amb tots els permisos per dur a terme l'explotació. Escal, però, s'ha trobat amb molts problemes a l'hora de trobar finançament pel sobrecost de 800 milions d'euros que ha patit el projecte des del seu inici. Malgrat tenir l'aigua al coll, l'empresa va decidir cercar finançament internacional.

EL BANC EUROPEU D'INVERSIONS

El projecte Castor és la primera gran infraestructura que es finança a través del programa Project Bond Credit Enhancement (PBCE) del Banc Europeu d'Inversions (BEI), una mena de prova pilot del capital financer internacional per experimentar amb els marges de bene-

fici de les inversions públiques. El BEI ja finança altres projectes europeus com la Terminal regasificadora de la Toscana. Del total, la institució europea aportarà 500 milions d'euros a Castor, 200 directes i 300 a través de bons.

El cert és que hi ha una gran opacitat en relació a l'arquitectura financera del projecte i moltes preguntes sense resposta: qui es beneficia dels grans projectes d'infraestructures com aquest? A qui cal demanar responsabilitats?

Escal UGS és propietat del grup espanyol ACS -que en té un 66,67%- i de la societat canadenca Castor Limited Partnership (CLP), amb un 33,33%. L'acord signat el 2007 contempla l'entrada d'Enagás, la principal empresa de transport en el sector del gas a l'Estat espanyol i filial de Gas Natural, que ha de comprar un 50% de les accions d'ACS quan Castor estigui enllestit -de moment només s'hi ha injectat gas matalàs, necessari perquè la

Florentino Pérez, Miquel Roca i Junyent i la família March es beneficien del polèmic projecte Castor

instal·lació funcioni. D'aquesta manera, cadascuna de les tres empreses tindrà un terç de l'accionariat d'Escal UGS. A més, aquesta venda permetrà que ACS sanegi els seus comptes, d'aquí la necessitat de no aturar el projecte, malgrat els perills que ha demostrat que pot suposar per a la població i els ecosistemes.

Darrere d'ACS, no només hi trobem Florentino Pérez (que n'és propietari a través de Rosan Inversiones SL, on és conseller Miquel Roca i Junyent), sinó també la família March (Alba SA), els cosins Alberto Alcocer i Alberto Cortina (Alcor SA) i Miguel Fluxá d'Iberostar. Tan CLP com Enagás estan formades per un entramat de bancs, fons d'inversió i altres empreses del sector energètic. ◀

La plataforma d'injecció i extracció de gas està situada a 22 quilòmetres de la costa / RAFATYSL

AIXÍ ESTÀ EL PATI

DRETS // LA REFORMA DE LA LLEI DE L'AVORTAMENT DE GALLARDÓN SUPOSA UNA REGRESSIÓ DE GAIREBÉ 30 ANYS

Dret al propi cos: una batalla constant

Victor Yustres

@victoryus3

El dret al propi cos de les dones continua sent un camp de batalla per a la dreta catòlica espanyola. El ministre de Justícia del govern del PP, Alberto Ruíz Gallardón, vol aprovar la reforma de la llei de la interrupció voluntària de l'embaràs (IVE) enguany. La seva proposta es basa en tornar a una llei de supòsits similar a l'aprovada pel PSOE el 1985 o fins i tot més restrictiva si finalment es limita el motiu eugenèsic per avortar (malformacions del fetus). L'atac a un dret tan fonamental i acceptat socialment ha posat en peu de guerra tot el moviment feminista. I és que el camí per arribar fins aquí no ha estat gens fàcil, ni ho és encara.

1822-1932: L'HONOR I LA MALA FAMA

L'avortament apareix penalitzat específicament per primera vegada dins el Codi Penal espanyol l'any 1822, durant el Trienni Liberal. Una dona que avortés voluntàriament en aquell moment s'enfrontava a una condemna de presó d'entre quatre i vuit anys, pena que es reduïa a entre un i cinc anys si era "soltera o vídua no corrompuda i de bona fama anterior". La llei establia diversos graus de reclusió per a la dona que avortava i per a la persona que li practicava l'avortament, que

variaven en funció del consentiment, de la professió de la persona que li facilités les eines d'interrupció de l'embaràs, de la culminació o no de l'avortament i de si es feia o no per "salvar l'honor".

Després es van anar succeint diverses reformes del Codi Penal el 1848, el 1870 i el 1932. Totes elles introduïen modificacions més o menys significatives en el càstig a aplicar, però continuaven considerant l'avortament com una pràctica il·legal.

1936: CATALUNYA, PIONERA

Durant la Segona República, es produeix un canvi destacable: el govern de Catalunya es posa al capdavant d'Europa amb el Decret de la Interrupció Artificial de l'Embaràs, una llei elaborada pel metge anarquista Fèlix Martí Ibàñez i aprovada a finals de desembre de 1936, en plena Guerra Civil Espanyola. Aquesta normativa es converteix en la llei més progressista del continent en matèria de dret al propi cos, ja que la dona podia justificar l'avortament voluntari per raons terapèutiques (risc per la vida del fetus o de la dona), eugenèsiques i, la més innovadora, per causes sentimentals o ètiques. És a dir, una dona podia decidir, sense la mediació de terceres persones, si volia avortar o no durant els tres primers mesos d'embaràs, amb cap més justificació que la seva voluntat de no ser mare. Tot això, garantit per una sanitat pública i gratuïta.

1941-1985: ELS ANYS FOSCOS

No cal dir que l'arribada de la dictadura franquista dibuixa un horitzó desolador pels drets i les llibertats, també pels drets reproductius de les dones. "Es punible todo aborto que no sea espontáneo", diu l'article primer de la llei per la protecció de la natalitat contra l'avortament i la propaganda anticoncepcionista de 1941. Durant els anys 60 i 70 i fins la llei de 1985, la xarxa del reactivat moviment feminista va donar tots els recursos possibles a les

"Es punible todo aborto que no sea espontáneo", diu l'article primer de la llei per la protecció de la natalitat de 1941

dones que volien avortar de manera clandestina. "La manera més habitual era per aspiració durant les primeres setmanes, pel mètode Karman, que era el que feien servir les dones de planificació familiar que venien de França i que van aprendre algunes ginecòlogues d'aquí", afirma Montse Cervera, militant històrica de l'associació Ca la Dona. "La demanda era molt gran i, a vegades, les enviàvem a Londres o a Amsterdam a clíniques amb les quals ja establíem un contacte previ".

Les dones que no seguien aquests circuits i no es podien permetre, econòmicament, marxar a un altre país per avortar uti-

Dos moments de la manifestació del 28 de setembre, Dia Internacional per la Despenalització de l'Avortament, a Barcelona / VÍCTOR SERRI

litzaven mètodes poc segurs que ja s'havien fet servir durant el franquisme, com ara la ruda, una planta medicinal amb una certa toxicitat que podia interrompre l'embaràs, però també podia produir hemorràgies. D'altres fins i tot utilitzaven agulles de fer mitja, fet que posava en perill la seva vida.

1985-2013: PASSOS ENDAVANT

Després de la transició, quan la força dels moviments feministes es va fer evident amb la despenalització dels anticonceptius, l'avortament es va convertir en una demanda social majoritària. El 1985, el PSOE va aprovar una llei per la despenalització parcial de l'avortament. Segons aquesta llei, una dona podia avortar legalment en tres supòsits: en cas de malformació del fetus, si la seva vida corria risc o en cas de violació. La llei de 2010, també aprovada pel PSOE, va ampliar els drets al propi cos: les dones podien avortar abans de les catorze setmanes de manera lliure i sense intervenció de terceres persones, fins i tot en el cas de menors de setze a divuit anys. La

“Haurem de crear **xarxes de suport mutu** per assegurar la pràctica segura d'avortaments”

Marta Sintès, militant del col·lectiu de dones feministes Gatamaula

Marta Sintès a l'avinguda Gaudí de Barcelona / VÍCTOR YUSTRES

lleï, actualment en vigor, obre la porta a practicar avortaments més enllà de les 22 setmanes per malformacions greus o risc per la vida de la mare.

2013... ?

Si la reforma de Gallardón tira endavant amb la majoria absoluta del PP, la nova llei tornaria a la de l'any 1985, potser més restringida encara si es qüestiona el supòsit de malformacions del fetus. Aquesta situació fa retrocedir l'Estat espanyol en matèria de legislació sobre dret a l'avortament, un retrocés que l'equipararia a països com Namíbia, Tailàndia o Botswana i el situaria per darrere de gairebé tots els països europeus, amb l'excepció d'Irlanda i Polònia.

A Catalunya, el Parlament va aprovar una resolució impulsada pel moviment feminista, per 88 vots a favor i 31 en contra, per blindar la Llei de Salut Sexual i Reproductiva de 2010 i rebutjar qualsevol reforma regressiva. Tot i així, el moviment feminista ho té clar: en cas que s'aprovi la llei Gallardón, la resposta serà, com ha estat al llarg de la història, la desobediència. ◀

El moviment feminista planteja diverses reivindicacions per recuperar el dret al propi cos de les dones, entre elles, l'autogestió de l'avortament. Quina postura teniu al respecte?

Nosaltres plantejarem recuperar l'autogestió dels nostres cossos, entenent que una de les primeres coses que fa el patriarcat és apropiarse dels nostres drets sexuals i reproductius. Tot i així, políticament, fem una defensa ferma per institucionalitzar el dret a l'avortament. Creiem que és un dret bàsic de les dones i el sistema sanitari públic l'ha de cobrir. Per això demanem un avortament lliure i gratuït. Alhora, però, apostem per una autogestió de l'avortament i per la desobediència en cas que la llei no ens ho permeti.

Una proposta que apuntee al quadern feminista de Gatamaula Dret al propi cos és la creació de centres autogestionats per dones feministes amb capital públic. En què consisteix?

entre l'autogestió i la institucionalització del dret a l'avortament. L'Estat financaria aquests centres, però qui hauria de gestionar els espais i dur a terme els avortaments, evidentment assessorats per dones especialistes, seria el moviment feminista. Rebutgem la tutela administrativa de l'Estat. Sabem que, als anys 90, van aparèixer equips multidisciplinaris que funcionaven així en algun CAP de Barcelona, però en tenim poca informació.

Amb la reforma de la llei d'interrupció voluntària de l'embaràs proposada pel PP, un 89% dels avortaments practicats el 2011 serien il·legals. Com s'encara aquesta situació des del moviment feminista, amb un previsible augment d'avortaments clandestins?

A Gatamaula, creiem en l'autogestió dels avortaments en un moment excepcional com aquest. Ara bé, hi ha maneres i maneres d'avortar. A l'època de les nostres àvies, s'han arribat a fer amb agulles i fil de cosir. Haurem de crear xarxes de suport mutu per assegurar la pràctica d'avortaments que no posin en risc la vida de les dones. Per exemple, existeixen manuals que expliquen com avortar amb pastilles;

també hi ha infusions amb plantes medicinals com la ruda o el julivert que poden provocar la interrupció de l'embaràs... Les dones desobeïrem tal com s'ha fet al llarg de la història i, malgrat les prohibicions i les lleis masclistes, continuarem avortant amb els recursos possibles.

També aposteu per la creació de xarxes de dones. Amb quins objectius?

La idea és que aquestes xarxes siguin espais de suport mutu i pràctica política. Existeixen experiències interessants a escala internacional com, per exemple, Women on Waves, un grup de dones holandeses que practica avortaments no quirúrgics en algunes internacionals a dones de països amb lleis molt restrictives.

En relació al dret al propi cos, també plantegeu la pràctica d'un part no medicalitzat.

Això té relació amb la gestió del nostre cos. Creiem que la medicina ens ha usurpat el control del propi cos i ha creat negocis dels quals no traïem cap rèdit, com pot ser el de la menstruació, l'embaràs o el part. El part, concretament, s'ha medicalitzat fins al punt que es tracta més com una malaltia que no pas com a un procés biològic natural i això fa que es perdi molt a nivell d'experiència.

“Apostem per una autogestió de l'avortament i per la desobediència en cas que la llei no ens ho permeti”

L'avinguda Gaudí de Barcelona és escenari de manifestacions de grups antiavortistes el dia 25 de cada mes. Com combatreu aquest discurs contra el dret al propi cos?

Per començar, creiem que aquestes manifestacions no s'haurien de permetre perquè es fan per negar-nos un dret fonamental. El que hem de fer és fer-hi front i denunciar-ho, com es va fer des de la plataforma Fora de les nostres vides, que convocava una contra-manifestació cada mes. No és fàcil perquè els poders públics i la policia sempre vénen a intimidar-nos a nosaltres. És important, però, explicar que aquestes persones tenen vincles amb l'extrema dreta espanyolista i s'ha d'evidenciar el seu discurs retrograda i masclista i combatre'l dia a dia. ◀

AIXÍ ESTÀ EL PATI

TERRITORI // SOM LO QUE SEMBREM I UNIÓ DE PAGESOS S'OPOSEN A UNA TÈCNICA PER EVITAR LES PEDREGADES QUE CONSIDEREN "INEFICAÇ I PERJUDICIAL PEL MEDI AMBIENT"

L'ús del iodur de plata divideix la pagesia de Ponent

Mariana Cantero

@cantero_mariana

Les pedregades han afectat, aquest estiu, 70.000 hectàrees a les Terres de Ponent. La calamarsa preocupa la pagesia i l'administració, que ja fa anys que intenten trobar maneres de lluitar contra les seves conseqüències. Una tempesta forta pot arribar a tirar per terra la feina de dos anys d'un pagès o pagesa, ja que els fruits es fan malbé (de vegades, ni tan sols serveixen per vendre a les productores de sucs) i els arbres triguen a recuperar-se.

Malgrat que hi ha maneres de fer-hi front, els sectors implicats en el tema no es posen d'acord amb les eines: entre la pagesia, hi ha qui vol tornar a usar el iodur de plata (un mètode per fer ploure fet servir fa uns anys, els partidaris del qual asseguren que minimitza la formació de pedres) i hi ha qui opta per la instal·lació de xarxes metàl·liques per evitar els efectes de la calamarsa.

La Diputació de Lleida es decanta per la tornada a l'ús del iodur de plata

L'administració tampoc no es posa d'acord. La conselleria d'Agricultura de la Generalitat (Unió) al·lega que encara no compta amb els estudis necessaris per donar suport a les tècniques per fer ploure artificialment i aposta per donar ajudes a la instal·lació de xarxes antipe-dra. A l'altra banda, hi trobem la Diputació de Lleida (CDC), que es decanta per la tornada a l'ús del iodur de plata.

Més enllà de posicionaments particulars, el debat de fons són les diverses maneres d'entendre la relació amb el medi ambient, la producció d'aliments i el model al qual es vol adreçar la nostra pagesia.

L'ÚS DEL IODUR A CATALUNYA

El iodur de plata es pot fer arribar als núvols per via aèria (amb avionetes) o mitjançant una xarxa de cremadors. Amb aquesta última opció, l'any 1976 es va començar a fer servir a Catalunya; el 1984 es va establir un impost, que la pagesia pagava a la Generalitat per subvencionar l'ús del iodur. L'Agrupació de Defensa Vegetal (ADV) Terres de Ponent

va ser l'entitat escollida per gestionar de manera exclusiva aquest diners.

Tècnicament, els cremadors funcionen descomponent el iodur en partícules que pugen als núvols aprofitant els corrents d'aire calent. Hi ha qui recorda, també, que es tiraven petards de iodur al cel, tot i que aquesta tècnica mai no ha estat reconeguda oficialment. La gent que n'és partidària assegura que l'ús del iodur converteix la calamarsa en pluja i redueix entre un 30 i un 40% les pedregades.

Aglutinat dins el Col·lectiu Antiiodur de plata, el moviment ecologista va denunciar que la tècnica podia comportar un impacte negatiu sobre el medi ambient i la salut de les persones. Mitjançant un estudi, van establir que, en la majoria de situacions atmosfèriques, el núvol de partícules de iodur no ascendeix, sinó que es queda a pocs metres de terra, on pot romandre fins a 90 dies. Les substàncies que es concentren en aquests núvols, com la lacetona, poden

ser perjudicials per a la salut. "Creiem que aquesta tècnica no només pot ser no efectiva, sinó també perillosa, perquè els cremadors estaven ubicats a nuclis urbans i zones d'hort o productives", explica Gerard Batalla, membre de Som lo que sembrem, plataforma on ara s'ha integrat el Col·lectiu Antiiodur.

El iodur de plata es pot fer arribar als núvols per via aèria (amb avionetes) o mitjançant una xarxa de cremadors

L'ús del iodur tampoc no acaba de convèncer el sindicat Unió de Pagesos. El seu responsable de regadius a escala nacional, Antoni Borràs, secunda els dubtes dels grups ecologistes. "Es parla d'un 30% menys de probabilitat que caigui pedra, però no està del tot provat".

Un camp protegit amb xarxes antipe-dra / PREMSA GENCAT

Davant els dubtes en matèria mediambiental i de salut, l'any 2004, el tripartit va decretar la no obligatorietat de les ajudes. Aquell any, es va dur a terme l'última campanya que la Generalitat va finançar mitjançant l'impost que es cobrava a la pagesia. Ara, però, l'ADV i la Diputació de Lleida han tornat a plantejar l'ús del iodur de plata com una de les possibilitats que cal tenir en compte per lluitar contra els efectes de les pluges.

RECUPERAR UNA TÈCNICA POLÈMICA

Maite Torà, directora tècnica de l'AVD, entitat que gestionava les ajudes, defensa que ara és un bon moment per relluitar el iodur. Torà justifica la seva eficàcia i cita diversos estudis, tots favorables a la seva utilització. "El laboratori de la Diputació de Lleida ha fet diverses analítiques de terra. A l'Aragó, es van fer les analítiques a nivell d'aigua, de pluja i de sòl i la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre també fa analítiques regularment per saber si hi ha cap mena de residu a les aigües. La Uni-

versitat de Lleó també ha fet anàlítiques de la concentració del iodur”, explica.

Al mateix bàndol, hi trobem la Diputació de Lleida i l'organització Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC), també favorables a la instal·lació dels cremadors. “El iodur de plata és un producte natural; a vegades, els ecologistes ajuden a ficar traves, s'està fent molta demagògia”, es queixa David Borda, cap sectorial de fruita dolça de l'organització. A la pràctica, la tècnica no està prohibida per l'administració, sinó que s'ha deixat de finançar, però la JARC vol que es torni a activar a nivell econòmic. Els Estats Units, l'Estat francès, l'Argentina o Austràlia són alguns dels indrets on ja s'aplica, així com l'Aragó a l'Estat espanyol. A la Xina, per exemple, es va usar per evitar les pluges durant els Jocs Olímpics de Pequín de 2008.

Les xarxes són cares però, si es té en compte la seva amortització, el cost és gairebé el mateix que el d'una assegurança

L'argument econòmic també forma part del discurs de l'AVD. “La pedra és un problema molt greu: per defensar-nos, tenim les assegurances i les xarxes, però no tots els pagesos ho poden fer. En canvi, amb el iodur tots tenim una altra possibilitat i ho podem fer tots”, explica Torà. El iodur té un cost anual d'uns 0,57 cèntims per hectàrea, davant els 15.000 euros que es necessiten per cobrir la mateixa superfície amb una xarxa antipetra.

Per la seva banda, Gerard Batalla, de Som lo que Sembrem, creu que “és evident que, en aquest tema, hi ha interessos econòmics: un petit lobby, que és el que actua a França i l'Aragó, així com els que han rebut ajudes. També hi ha interessos polític, s'està fent servir el que passa

per carregar contra el tripartit, que va desestimar la continuïtat de les ajudes al iodur”. Per això, el col·lectiu pensa que aquest és un debat inert, ja que la pagesia té altres prioritats. “Tenim necessitats més importants que no fer ploure. Però el tema ha arribat als mitjans perquè hi ha una campanya impulsada des de la Diputació de Lleida i la JARC, que ho consideren un conflicte. Aquí no hi ha conflicte, aquest és un debat generat des del poder, però no és el més important”, diuen.

ALTERNATIVES AL IODUR

Posats a buscar tècniques alternatives per pal·liar el problema, el sector parla de l'ús de les xarxes antipetra, una mena de malles metàl·liques que s'instal·len sobre els cultius i els protegeixen.

La Generalitat estudia la situació actual i valora quina ha de ser la seva intervenció amb tres objectius: trobar consens dins el sector, vetllar per la seguretat alimentària i tenir cura de la salut de les persones. Això és el que diuen. Miquel Molins, director general d'Agricultura i Ramaderia de la conselleria, afirma: “Apostem per la xarxa antipetra i perquè tothom assegurí les collites; llavors, quan hi hagi un consens, ja es valorarà què fem”. “Necessitaríem estudis científics per valorar si la contaminació és real, no estem a favor ni en contra de la utilització del iodur de plata, però hi ha altres mètodes i volem estar segurs que aquesta tècnica no és perjudicial per al medi ambient, per la qual cosa donem suport a la instal·lació de les xarxes de protecció antipetra”, remarca.

La Unió de Pagesos també veu amb bons ulls l'ús de les xarxes, fins i tot més que les assegurances, una altra opció que es planteja. “Som partidaris d'invertir diners en tècniques que donin més continuïtat al sector, com ara les xarxes antipetra, encara que siguin més cares, perquè com a productors, no només

A Catalunya, els cremadors de iodur de plata es van començar a fer servir l'any 1976

Efectes d'una pedregada al pla de Lleida

hem d'assegurar la fruita, sinó també els clients. Llavors, si un any pedrega i m'ho paga l'assegurança, cobraré el mateix perquè m'ho pagaran, però, l'any que ve, el meu client s'haurà buscat un altre proveïdor. Per això considerem que el millor és invertir els recursos del sector en infraestructures que ens garanteixin la continuïtat i que siguin millors per a tots”, explica Antoni Borràs. La instal·lació de les xarxes és cara, però, si es té en compte la seva amortització, una protecció de la collita de prop de deu anys, el cost és gairebé el mateix que el d'una assegurança. A més, encara que només serveixen per als cultius d'alt valor afegit, les xarxes no tenen cap impacte mediambiental directe.

PRODUCCIÓ EN SÈRIE D'ALIMENTS

En un moment en què part de l'activitat pagesa s'està enfocant cap al producte de qualitat, l'agricultura ecològica i el turisme rural, el debat de fons se situa en el model d'explotació agroalimentària. Quin model rebrà les ajudes de l'administració? Es treballarà per impulsar opcions més sostenibles o per continuar dominant la natura en funció d'interessos empresarials?

“Les xarxes són cares, però l'agricultura no és una fàbrica. El problema de la producció d'aliments és que s'intenta convertir en una fàbrica fordista, sense adaptació a l'entorn. Aquí, l'assumpte no és la modificació del medi per fer de pagesos, sinó buscar mecanismes per fer-ho bé i poder guanyar-se la vida. Els pagesos, ara mateix, estan venent la fruita tirada de preu. La globalització ens està fent molt de mal. Hem d'anar cap a la sobirania alimentària, organitzar-nos a nivell de país i deixar de comprar productes de fora que no tenen cap mena de qualitat”, denuncia Batalla.

Per últim, hi ha un debat ètic sobre l'acció artificial de l'humà per fer ploure dels camps. Cal modificar el cicle hidrològic en un moment de canvi climàtic, fer intervencions agressives per la natura? “És surrealista, a ple segle XXI, intentar fer ploure. I hem de poder decidir quin tipus d'agricultura volem, quina salut volem tenir, com ens relacionem amb el medi ambient”, diuen des de Som lo que sembrem. El col·lectiu declara que emprendre accions legals si l'ús del iodur es torna a posar en marxa. ◀

OPINIÓ LLIURE

La lliçó de la plataforma Castor sobre sismicitat induïda

María Ortuño

Professora associada de la UB (Dept. de Geodinàmica i Geofísica), especialista en geologia de terratrèmols
@La_Directa

Gran part de la població ja és conscient de com en són, de sensibles als canvis que suposa l'activitat industrial humana, les aigües dels rius o l'atmosfera. Però ens és difícil imaginar que les accions antròpiques puguin arribar a causar més que pessigolles a l'escorça terrestre. Aquesta que aixeca muntanyes, crea volcans i produeix grans terratrèmols i que, aparentment, és aliena al que passa a la superfície. Els sismes de magnitud 3-4 ocorreguts la setmana passada a les costes de les Terres de l'Ebre i Castelló són una lliçó sobre la sensibilitat d'aquesta part més superficial de la Terra als petits canvis que li podem fer.

La coincidència geogràfica és clara, la simultaneïtat de l'inici de la crisi sísmica i les injeccions, també. La *sismicitat induïda*, aquella que es deriva de les activitats humanes, ja sigui per generar explosions a l'interior de la Terra (injecció o extracció de líquids, mineria, proves nuclears) o per exercir una sobrecàrrega (principalment, mitjançant grans embassaments), és un fenomen conegut des de fa dècades, encara que no sempre sigui fàcil d'establir.

Si la falla ha trencat sediments recents a la superfície, podem considerar que pot produir terratrèmols superiors als 5,5 graus de magnitud

El sísmes de magnitud 6,3 que va ocórrer a Koynanagar (l'Índia) l'any 1967 i que va produir 180 morts és un dels exemples més lamentables de sismicitat induïda. A la península Ibèrica, el sísmes de Pamplona de magnitud 4,2 (18 de setembre de 2004) va estar clarament relacionat amb l'activitat a l'embassament d'Itoiz, tal com van demostrar investigadors del CSIC. Però, en aquest cas, no ens trobem davant d'un cas de sobrecàrrega de pes, sinó d'una variació de l'estat d'esforços en fondària en relació a la injecció d'un gas. El gas també pot tenir un efecte so-

bre els fluids que circulen per les falles i pot fer canviar la resistència de la falla al moviment, cosa que ajuda a desencadenar terratrèmols.

Héctor Perea, paleosismòleg de l'Institut de Ciències del Mar (CIM-CSIC), ha estat observant amb atenció l'augment de la sismicitat durant el darrer mes. "Hem passat d'enregistrar uns 50 terratrèmols, des de l'any 1981 fins a inicis del setembre d'enguany, a enregistrar-ne prop de 500 durant el darrer mes". La seva preocupació no és d'estranyar. Aquests sismes s'estan produint als voltants del sistema de falles d'Amposta, que ell va caracteritzar a la seva tesi doctoral i que apareix a la recopilació de falles actives QAFI de l'IGME, un document públic des de l'any 2011 i disponible a la xarxa. Un cop d'ull ràpid a aquest mapa permet reconèixer altres falles actives identificades a la zona i quines són les seves característiques com a possibles fonts de terratrèmols.

Segons comenta Perea, les falles actives del litoral s'han identificat pel fet d'estar desplaçant sediments marins molt superficials, molt recents. Una d'aquestes falles, la més oriental de la Fossa d'Amposta (la més propera a la plata-

forma Castor), es va poder relacionar, fa anys i amb un cert marge d'error, amb terratrèmols instrumentals. Si ha trencat sediments recents a la superfície, podem considerar que pot produir terratrèmols superiors als 5,5 graus de magnitud.

No només la injecció, també l'extracció de gas pot arribar a produir sismes de magnituds moderades. La plataforma Castor està aprofitant una antiga explotació de la petrolera Shell. Així doncs, una de les preguntes que sorgeix és: per què l'activitat sísmica actual no es va donar durant la fase extractiva? Segons les dades registrades per l'Observatori de l'Ebre, es van registrar una trentena de sismes des dels anys 70 fins al 1998. Sobre aquesta sismicitat prèvia, explica Perea, només sabem que no va produir terratrèmols de magnitud 3 ni superior, ja que va ser anterior a l'establiment d'una xarxa de sismògrafs capaç de detectar terratrèmols petits a la zona.

Queda preguntar-se què cal esperar si continua l'activitat inyectiva en aquesta zona. Crec que s'han de tenir moltes coses en compte. Sense ser alarmista, s'ha de considerar seriosament aquest fràgil equilibri de les estructures capaces de

produir terratrèmols perjudicials per a la població. Les falles actives acumulen l'esforç constant que exerceixen sobre elles els moviments de les plaques tectòniques. Ho acumulen durant el període intersísmic, que es correspon a la freqüència dels seus sismes. Tot i que, a la península Ibèrica, sol superar els deu mil anys, un terratrèmol en una falla, pot avançar el cicle d'una falla veïna.

Independentment que la plataforma pugui reduir la sismicitat induïda o no, estem lluny de poder controlar i predir amb prou detall el comportament del subsòl. També és clar que el sistema de falles d'Amposta està actiu i no està sol: a poques desenes de quilòmetres, té falles veïnes, de les quals coneixem bé l'activitat generadora de sismes. Eulàlia Masana i Pere Santanach, especialistes en geologia de terratrèmols a la UB, han dedicat anys a estudiar la història paleosísmica de la falla del Camp, als voltants de la central de Vandellòs. Aquesta falla ha produït almenys tres sismes de magnitud 6-7 durant els últims 125 mil anys. Preparam-nos, doncs, per al següent, però no l'avancem perquè ens caldrà força temps per poder fer-li front. ◀

PERSPECTIVA

Qui, sinó tu, pot decidir?

Maribel Nogué

Plataforma pel Dret al Propi
Cos de l'Anoia
@La_Directa

Des que el Partit Popular va arribar al govern, que ens amenaça amb derogar la Llei de Salut Sexual i Reproductiva (SSR) i d'Interrupció Voluntària de l'embaràs (IVE) que es va aprovar l'any 2010. Vol tornar a una versió més restrictiva, la de la llei de despenalització parcial de l'avortament de 1985.

Ara, però, sembla que va de debò i el ministre de Justícia i Interior, Alberto Ruiz Gallardón, ha anunciat que el proper mes de d'octubre posarà en marxa una reforma que ens posarà a la cua d'Europa pel que fa al reconeixement dels drets sexuals i reproductius de les dones.

En el decurs dels anys setanta, l'avortament era un tema tabú. Veniem d'aquells temps en que les dones no érem mestresses del propi cos, tota la nostra conducta i vida sexual havia d'estar tutelada i al servei -exclusivament- de la funció reproductora de l'espècie humana. Encara ens ho recordava el bisbe de Solsona al programa de TV3 El convidat: amor i vida va indissolublement lligat, de manera que sols es concep tenir relacions sexuals si és amb l'excusa de crear

vida.... Potser caldria preguntar-li: si és així, com s'explica el fet que, al capdavant dels segles, l'Església reconeixia que les dones també tenim ànima?

La llei del divorci no va entrar en vigor fins l'any 1981, però ja des del 1975 les dones ens mobilitàvem per exigir amnistia per les dones empresonades pel que es qualificava de "delictes específics" (l'avortament, l'adulteri, la prostitució, etc...). Tot plegat en un context on les dones avortaven sense condicions ni garanties i arriscant les seves vides, i no ho feien per gust... Una solució era

La reforma de Gallardón passa a considerar un dret com un delictes i suposa la culpabilització de les dones en l'àmbit social

anar a Londres (on si era legal) o bé anar a clíniques privades on es practicaven avortaments pagant unes quantitats de diners prohibitives per la gran majoria (on hi acudien -des de la hipocresia- els qui optaven per avortar però que tenien les butxaques plenes).

Amb la contrareforma del ministre Gallardón es vol retornar a la Llei de 1985, una situació que suposa atorgar als jutges i jutgesses la capacitat de decisió i

interpretació sobre si els supòsits despenalitzats que al·lega la dona (que ha d'exposar públicament uns motius que formen part de la privacitat més genuïna), són versemblants. Suposa -ahora- considerar un dret com un delictes, amb la subsegüent culpabilització de les dones en l'àmbit social, sense tenir en compte la seva inseguretats jurídica i la dels professionals sanitaris.

Tot i que la llei del 2010 no resol satisfactòriament les necessitats de les dones ni compleix les reivindicacions històriques del moviment feminista (accés a una educació sexual i afectiva sincera i honesta, a mitjans d'anticoncepció gratuïts i a l'avortament lliure i gratuït), les dones no restarem passives davant aquest nou atac al nostre dret a decidir sobre els nostres cossos i les nostres vides.

Com a dones no vivim d'esquenes a la conjuntura actual, i patim en primera línia la part més dura de la ofensiva capitalista neoliberal i de les retallades de l'"estat del benestar". És així com se'ns està negant el dret a decidir en tots els àmbits: sobre el nostre cos i la nostra sexualitat, sobre el futur del nostre país o sobre quin model econòmic volem... Quan el nostre primer país és el nostre cos i no ha de ser territori de disputa, perquè si no podem decidir, no podem ser mai lliures. 4

/ ANDREA LUCIO

CANVI DE RUMB

De la cooperació a la col·lectivització

Emili Zapata

Membre d'AFOCA. Associació de Foment per a l'Ocupació contra l'Atur
@La_Directa

El 1980 treballava com a monitor d'un esplai amb disminuïts psíquics al barri del Congrés de Barcelona. Era una organització creada per nosaltres mateixos que tenia com a objectiu integrar aquestes persones a la societat, en un moment en què no hi havia cap llei que regulés aquest àmbit. Treballàvem amb 25 nanos que, a poc a poc, es van anar integrant al barri en tots els àmbits de la seva vida. En aquell moment, vam ocupar un local per treballar plegats, però, arran de l'èxit amb aquestes persones, que van poder fer una vida autònoma, el local va anar quedant buit. Llavors, en un context de crisi econòmica similar al d'avui, vam decidir continuar treballant amb el problema fonamental del nostre entorn, l'atur. D'aquí sorgeix AFOCA, l'Associació de Foment per a l'Ocupació contra l'Atur, una organització i un espai que creem amb l'objectiu de fer passos endavant, entre totes, cap a la col·lectivització de la vida. Aleshores, vam començar a organitzar activitats que impulsaven el treball social. Avui, tenim una cooperativa de finances ètiques, amb la qual estalviem junts i, quan tenim diners, els posem al COOP57; també hi ha una cooperativa de consum on hi participa molta gent del barri i un observatori d'economia social de la zona; participem a les festes del Congrés i fem intercanvi de llibres a la nostra botiga. Destaca, també, el nostre viver d'empreses -el

Vam decidir continuar treballant amb el problema fonamental del nostre entorn: l'atur

primer de la ciutat, quan no existia ni Barcelona Activa ni res assimilable-, que treballa perquè la gent es doti de feina de manera autònoma, partint de la idea que, per autoorganitzar-se, sovint cal un espai i algú que doni un cop de mà. Lluito, doncs, per la col·lectivització, entenent que això vol dir anar més enllà de la cooperació; entenent les possibilitats que ofereix, tant a l'individu com a la societat, no només a nivell de producció o de consum, sinó com a sistema de vida on tot està col·lectivitzat. Tot això ho he après des d'AFOCA durant els darrers trenta anys al nostre territori d'acció, que és el meu barri. 4

CARTES

Envieu les vostres cartes a: cartes@setmanaridirecta.cat per correu postal a: **Riego 37, bxos esquerra, 08014 Barcelona.** L'extensió màxima de les cartes és de 1.000 caràcters (amb espais) i han de portar signatura, localitat i contacte.

Pagar el deute?

Raül Sánchez Garcia
Barcelona

Fa poc més d'un mes, llegiem a la premsa que a la regió de Calcídica (Grècia), la mineria de l'or ha enverinat l'aigua amb arsènic. Tot el que envolta el cas és bastant rocambolesc: des de l'adjudicació irregular de l'explotació de la mina a la canadenc El Dorado Gold fins a la repressió de la població per part de l'Estat (identificacions d'ADN massives, ruïnaments de pobles amb gas lacrimogen, ús de les forces *antiterroristes*...). Aquest cas s'emmarca en un pla de privatització i explotació

dels recursos a tot Grècia, imposat per la troica (BCE, FMI i CE) a canvi d'haver rebut el rescat. A l'Estat espanyol, rescatat sota condicions que van en la mateixa línia, també s'està produint aquest procés: projectes d'extracció de cru a les Canàries, projectes d'extracció de gas mitjançant la tècnica del *fracking* a diversos punts de la península o la utilització del subsòl per emmagatzematge de gas (projecte Castor). En tots dos casos, tot això es fa sota el dogma de pagar el deute a tota costa. Em pregunto fins a quin punt s'ha de sacrificar el medi ambient, la salut i la vida i arruïnar les generacions futures (el valor de tot l'or de Calcídica no arriba ni al 2% del deute grec). Què passa si no es tornen els diners, pot haver-hi alguna cosa pitjor que sacrificar-ho TOT per un deute que és impagable? ◀

Marc Iglesias
@La_Directa

El discurs de José Mujica, *el Pepe*, davant l'assemblea general de l'ONU ha aconseguit un gran ressò mediàtic. La denúncia del president uruguaià contra el cost humà i mediambiental de la globalització del capitalisme salvatge ha estat qualificada per mitjans de tot el món com a "inspiradora", "valenta" i, fins i tot, "filosòfica".

Escoltant l'exguerriller tupamaro, ningú no diria que va ser durant el seu mandat com a ministre de Ramaderia, Agricultura i Pesca (2005-2008) que les transnacionals de la soja transgènica i la cel·lulosa van aterrar a l'Uruguai. Ni tampoc que ha estat durant el seu període presidencial (de març de 2010 fins a l'actualitat) quan les explotacions d'aquestes empreses han arribat a ocupar, cadas-

cuna, més d'un milió d'hectàrees de terreny cultivable. No és massa agosarat pensar que, si l'Uruguai (i l'Argentina, el Brasil o el Paraguai) avança a marxes forçades per esdevenir un immens *desert verd*, deu ser perquè els que han governat durant la darrera dècada hi han tingut alguna cosa a veure.

Per altra banda, l'exguerriller tupamaro va desenvolupar el seu discurs després d'un important aclariment inicial: hem deixar de "mirar enrere", els somnis igualitaris de joventut van ser el producte d'una època i, ara, el que cal és assumir "l'avui real". Una premissa que, en el cas del mandatari uruguaià, s'ha traduït, al llarg dels darrers anys, en crides a les entitats que lluiten per *verdad y justicia* perquè baixin "els decibels del culte al torturòmetre" o en peticions per deixar en llibertat els escassos repressors uruguaians presos perquè no vol ser "botxí d'ancians". ◀

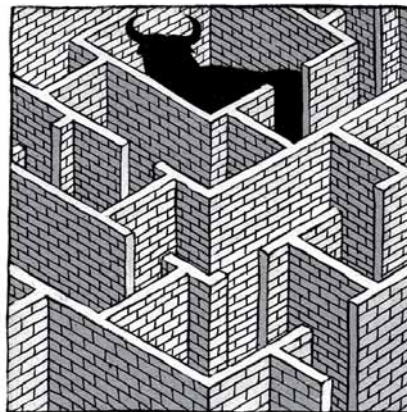
COM S'HA FET

Daquesta setmana hem fet una de les quatre assemblees generals que fem al llarg de l'any. Es tracta de l'espai on ens podem trobar totes les persones que col·laborem d'alguna manera en el projecte i on es prenen les decisions que afecten el conjunt del col·lectiu, es traça les línies generals d'actuació i es presenten els informes de les diferents àrees de treball. En aquest cas, es va presentar i aprovar el nou disseny de la pàgina web, que s'ha estat treballant els darrers mesos i que s'implementarà de cara a l'any que ve. També es va presentar i aprovar l'inici del pla de treball cap a la cooperativització del projecte i els seus objectius. Això ens permetrà començar, el proper

dilluns, la següent fase del pla, que passa per reunir-nos més gent del col·lectiu i repartir-nos en comissions per començar a preparar les tasques específiques del pla (cooperativa, continguts, comunicació, etc.). Altres temes que es van parlar a l'assemblea general del dissabte van ser, per exemple, el de les corresponsalies: el seu estat actual, les propostes i els debats i la seva relació amb el procés de tancament de la revista. D'altra banda, ens emociona molt donar la benvinguda a dues noves personetes a la gran família de la DIRECTA, la Bruna i la Ona. Moltes felicitats a elles i als seus pares, l'Estel i el Joan Andreu. De moment això es tot. Fins la setmana que ve. Salut!

EL RACÓ IL·LUSTRAT

/ SEISDEDOS

El laberint espanyol

COM S'HA FET

– El nom correcte d'un dels entrevistats al Transformacions de la setmana passada és Llorenç Torres i no Pérez.

– L'article d'Expressions sobre el Círcol Maldà de la setmana passada el va escriure Marc Farràs i no Roger Bonastre.

Edita: Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)
Dipòsit Legal: GI-1528-2005

C. Riego núm. 37 baixos esquerra, 08014 Barcelona
www.directa.cat
directa@setmanaridirecta.cat
Tel: 935 270 982 // Mòbil: 661 493 117

LLICÈNCIA CREATIVE COMMONS
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra Derivada 2.5

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:

- Reconeixement. Heu de reconèixer el crèdit de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciadador.
- No comercial. No podeu utilitzar aquesta obra amb finalitats comercials.
- Sense obres derivades. No podeu alterar, transformar o generar una obra derivada d'aquesta obra.

Quan reutilitzeu o distribuïu l'obra, heu de deixar ben clars els termes de la seva llicència.

// Algunes d'aquestes condicions poden no aplicar-se si obteniu el permís del titular del dret d'autor. El dret derivat d'us legítim o qualsevol altra limitació reconeguda per la llei no queda afectada per l'anterior. // Aquesta publicació té una llicència Creative Commons Attribution-NoDerivs. NonCommercial. Per veure una còpia d'aquesta llicència visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/> o envieu una carta a Creative Commons, 559 Nathan Abbot Way, Stanford, Califòrnia 94305, USA

Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric. El setmanari Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

ÀREES DE TREBALL DE LA DIRECTA

redaccio@directa.cat — edicio@directa.cat — fotografiadirecta@directa.cat
audiovisuals@directa.cat — il.lustracio@directa.cat — administracio@directa.cat
subscriptions@directa.cat — distribucio@directa.cat — publicitat@directa.cat

QUI SOM?

Font Així està el pati Jesús Rodríguez i Manu Simarro **Impressions** Adrián Crespo **Quaderns d'Il·lacrua** quadernsillacrua@directa.cat **Roda el món** Oriol Andrés i Roger Suso **Expressions** Anna Pujol Reig, Mireia Chavarría i Àlex Vila **Poca Broma** Rafael Morata **Barri Internet** Hibai Arbide, Gala Pin i Josean Llorente **Agenda Arnau Galí** **La indirecta** Alex Romaguera **FOTOGRAFIA** Robert Bonet **IL·LUSTRACIÓ** Núria Frago **CORRECCIÓ** Laia Bragulat **EDICIÓ** Marc Iglesias **COMPAGINACIÓ** Roger Costa Puyal **PUBLICITAT** Anna Pujol Reig **DIFUSIÓ** Blai Lindström **SUBSCRIPCIONS I DISTRIBUCIÓ** Lèlia Becana **ADMINISTRACIÓ** Karminha **PROGRAMACIÓ WEB** Projecte Ictineo **DISSENY GRÀFIC** Jose Tèllez, Sergio Espin i Núria Ribes

REDACCIÓ Estirant del fil

CORRESPONSALIES

BAIX LLOBREGAT: baixllobregat@directa.cat
BERGUEDA: bergueda@directa.cat
BARCELONÈS NORD: barcelonesnord@directa.cat
EL CAMP: elcamp@directa.cat
GIRONA: girona@directa.cat
L'HORTA: horta@directa.cat
MANRESA: manresa@directa.cat
MARRESME: marresme@directa.cat
MENORCA: menorca@directa.cat
OSONA: osona@directa.cat
RIPOLLÈS: ripolles@directa.cat
SABADELL: sabadell@directa.cat
SOLSONÈS: solsones@directa.cat
TERRASSA: terrassa@directa.cat
TERRES DE L'EBRE: terresebre@directa.cat
TERRES DE PONENT: terresponent@directa.cat
VALLÈS ORIENTAL: vallesoriental@directa.cat

AQUEST NÚMERO S'ENVIJA A IMPREMTA EL DIA 8

MIRALLS

Ramon Franquesa:

“El poble rus se sent enganyat i estafat”

pàg. 4 i 5

TRANSFORMACIONS

Associació juvenil**Esquitx: més enllà del lleure**

pàg. 6 i 7

Quaderns d'Il·lustració 166

DIRECTA 333
9 d'octubre de 2013IL·LUSTRACIÓ:
Roser Pineda

El decret de l'apartheid sanitari, un any després

Alpha Palm va viure un períple marcat per la desatenció mèdica a Mallorca. Se li van denegar les proves diagnòstiques i també la visita d'un especialista per la seva condició de migrant sense targeta sanitària. Vuit dies després de la tercera visita a l'hospital, va morir de tuberculosi a casa seva. Daniel Stefan va patir un accident laboral quan treballava sense contracte al sector de la construcció, a Catalunya. Ara, necessita tractament continuat, però fins que Romania no certifiqui que no té cap tipus de cobertura sanitària al seu país d'origen, només té accés a urgències. Fa tres mesos que espera. Quan tenia vuit mesos, la petita Rubie va tenir molta febre. Els seu pare i la seva mare, de nacionalitat britànica i veïnes de Calp, la van portar a urgències, però allà no la volien atendre si no pagaven 132 euros per anticipat perquè la nena disposava d'una targeta SIP provisional. Aquest tràmit va allargar una hora i mitja l'espera a l'hospital. Són tres casos d'exclusió sanitària derivada del Reial Decret 16/2012, aprovat fa un any. Han tingut lloc a tres territoris dels Països Catalans que han posat en marxa la llei amb criteris diferents.

Alba Gómez i Gemma García
afons@setmanaridirecta.cat

Des del setembre de 2012 fins avui, a l'Estat espanyol, cada dia, 2.300 persones han perdut la targeta sanitària, és a dir, el seu dret a la salut pública i universal. Aquesta vulneració és fruit de la posada en marxa, ara fa un any, del Reial Decret 16/2012, una reforma sanitària aprovada pel govern popular que exclou de la sanitat pública les persones que no tenen la condició d'assegurades: principalment, persones migrades sense permís de residència, però també majors de 26 anys que no han cotitzat, si no acrediten manca d'ingressos.

La llei vincula l'atenció sanitària a la cotització de les treballadores. Es tracta d'un model caduc: el 1999, l'Estat va assumir totalment el finançament de l'assistència sanitària i es va suprimir l'aportació de cotitzacions socials. Per tant, actualment, el sistema nacional de salut es finança amb els impostos generals que paga tota la població, al marge de la situació administrativa o laboral.

Mentre la ministra espanyola de Sanitat, Ana Mato, afirma que se sent "moderadament satisfeta" pel balanç de la reforma, organitzacions com Metges del Món i Amnistia Internacional denuncien casos d'exclusió sanitària greu. Les paraules de la ministra –"Acabarem amb els abusos que cometen alguns estrangers"– són, segons les ONG, un embolcall per excloure tot un col·lectiu i forçar-lo a contractar assegurances privades.

Amnistia internacional, a l'informe *El laberint de l'exclusió sanitària*, condemna els discursos que associen immigració i utilització indeguda i abusiva de la sanitat i adverteix que contribueixen a estigmatitzar les persones migrants. Hi ha dades que reboten les paraules de Mato. Una enquesta de Metges del Món feta el 2010, per exemple, revela que només el 4% de les persones migraven per raons de salut.

Encara hi ha un altre argument que desmunta la tesi de Mato i del govern popular. Tal com estableix la llei, el govern hauria d'haver publicat una avaluació d'impacte del reial decret

abans d'aprovar-lo, però no ho ha fet, tot i la petició de diverses organitzacions i grups parlamentaris. Fins i tot el Tribunal Constitucional s'ha fet ressò de la manca d'una avaluació.

L'únic que es pot certificar avui és que, durant els més de dotze mesos d'aplicació del decret, el govern espanyol ha retirat més de 870.000 targetes sanitàries a persones que es trobaven en situació irregular, tot i que, en molts casos, portessin anys residint i treballant a l'Estat. Una retallada més al fràgil dret a la salut, recollit a la Declaració Universal dels Drets Humans i subscrit per l'Estat espanyol a través de la 65a Assemblea Mundial de la Salut.

El decret de l'apartheid

El Reial Decret Llei 16/2012 estableix que les persones migrades en situació irregular majors d'edat només tindran assistència sanitària gratuïta en dos supòsits: en casos d'urgència o d'accidents fins a l'alta mèdica i en l'embaràs, el part i el postpart. Les persones menors d'edat, les sol·licitants de protecció internacional i les víctimes de tràfic d'éssers humans en període de restabliment i reflexió també disposaran d'atenció sanitària gratuïta. La resta haurà de pagar pels serveis. Això pot suposar, segons la metgessa de Palma de Mallorca Mercedes Gutiérrez, prop de 80 euros per una visita en un centre d'atenció primària i 200 euros per a una visita hospitalària.

El govern espanyol ha retirat més de 870.000 targetes sanitàries a persones en situació irregular

Per a l'ONG Amnistia Internacional, el real decret és un error de revisió greu i una regressió en el marc dels drets humans. Segons Francisco Garrido, advocat de Metges del Món, la reforma provocarà, a mitjà termini, un increment de la despesa sanitària, un augment de les malalties i un increment de la mortalitat. "Pot suposar, juntament amb la resta de retallades sanitàries, un descens de l'esperança de vida", alerta.

El balanç traumàtic de la reforma se suma a la llista llarga de retallades a la sanitat pública. Sense anar més lluny, des de l'1 d'octubre passat, les pacients de malalties cròniques com l'hepatitis C, l'artritis reumatoide o determinats tumors estan obligades a desemborsar el 10% del cost del seu tractament (fins ara gratuït) a les farmàcies dels hospitals.

Davant la situació, els organismes internacionals de protecció dels drets humans s'han manifestat preocupats. El comitè DESC de l'ONU, per exemple, ha recomanat a l'Estat espa-

nyol que "les reformes adoptades no limitin l'accés de les persones que resideixen a l'Estat per part als serveis de salut, sigui quina sigui la seva situació legal". Així mateix, el relator especial de les Nacions Unides sobre discriminació ha qualificat la norma de "novetat lamentable".

Malauradament, l'Estat espanyol no és una excepció en el marc europeu. El conjunt dels estats membres de la UE apliquen normes que limiten l'accés de les persones sense paper a la sanitat pública. Cadascun, però, ho fa amb criteris i fórmules diferents: hi ha estats on l'exclusió de les persones és total, com Alemanya o Grècia, i altres on pren diverses formes en funció del temps d'estança al país, com França, Portugal o el Regne Unit, on Camerun ja ha anunciat que, el 2014, restringirà l'accés.

Però les fórmules també han estat diverses dins l'Estat espanyol. Mentre alguns governs autonòmics van començar a rebutjar migrants sense papers mesos abans que entrés en vigor la norma, altres s'hi han oposat: és el cas d'Andalusia i del País Basc, que han interposat recursos d'inconstitucionalitat. Dins els Països Catalans, Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears han posat en marxa la reforma amb tres criteris ben diferents.

Catalunya, cursa d'obstacles

La versió catalana del real decret va entrar en vigor l'1 de maig de 2013, després d'una moratòria, tot i que la DIRECTA va detectar centres que l'aplicaven abans d'hora. La normativa estableix diversos esglaons d'exclusió en funció del temps d'empadronament. Les persones que no estan empadronades o amb menys de tres mesos de padró només tenen dret a l'atenció urgent i se'ls denega la targeta sanitària. Les que porten entre tres i dotze mesos empadronades tenen dret a l'atenció primària i, a partir de l'any, ja tenen accés a l'especialista.

Tot l'entramat administratiu dificulta l'accés de les persones migrants a l'atenció sanitària. Jose Peñín, de SOS Racisme i de la Plataforma per a una Atenció Sanitària Universal a Catalunya (PASU-Cat), fa balanç: "Durant aquests cinc mesos, hem pogut corroborar les deficiències de la normativa que exclou sectors de la població, és arbitrària i genera manca d'informació i por". De fet, per a la PASU-Cat, la por fa que moltes irregularitats es visquin en silenci i no siguin documentades.

A Catalunya, les malalties greus que no estan protegides específicament dins el real decret s'han de sotmetre a un comitè de valoració. Però Peñín denuncia que el comitè ha trigat molt a posar-se en marxa: "Hi ha persones amb malalties com el càncer que no poden esperar". Peñín també alerta que l'Observatori per una atenció sa-

nitària universal ha registrat casos de menors i dones embarassades desateses o que se'ls intenta cobrar. És el cas d'una dona sense papers que, el maig passat, va rebre una factura després d'haver portat el seu nadó a urgències de l'Hospital del Mar de Barcelona.

El missatge del CatSalut és ambigu en relació amb la facturació. El juny passat, l'Institut Català de la Salut (ICS) va enviar una circular a les professionals que deia textualment: "Les dones embarassades i els infants estrangers sense cobertura sanitària general, si se'ls presta atenció sanitària, són casos facturables" (tot i ser col·lectius amb

els serveis". La realitat és ben diferent: hi ha persones que surten d'urgències amb una factura que mai no podran pagar i sense saber el procediment que han de seguir per acreditar que no disposen de recursos.

Les conseqüències de contraure un deute amb la Seguretat Social són incertes. Esther Marino, de l'associació gironina GRAMC (Grups d'actuació i recerca amb minories culturals), assegura que el deute no hauria d'afectar la tramitació dels papers, però sí que té efectes en el cobrament de prestacions públiques. En la mateixa línia, l'advocat del col·lectiu Arrels, Xavi Muñoz, admet que "l'administració d'estrangeria és molt arbitrària". Ha topat amb denegacions de papers "per multes de civisme".

A diversos indrets de Catalunya, però també del País Valencià, s'han organitzat grups d'acompanyament per fer front a l'exclusió i la confusió. Formats per persones coneixedores del nou marc legal, els grups acompanyen persones afectades com a mesura de pressió i les ajuden a tramitar el pas d'una targeta a una altra. El col·lectiu Espacio Inmigrante del barri del Raval de Barcelona fa temps que du a terme tasques d'acompanyament i ha ajudat persones com en Samba, que va arribar del Senegal el 2006. No tenia permís de residència i necessitava atenció mèdica per un problema greu als peus, però desconeixia el procés per aconseguir

Catalunya estableix diversos esglaons d'exclusió en funció del temps d'empadronament

l'atenció garantida). I afegia que, per evitar el cobrament del servei, calia que acreditessin que no tenien recursos. LICs es va veure obligat a rectificar-la justificant que es tractava d'"un error desafortunat en el redactat".

Tot i així, el departament assegura que no han detectat "cap tipus d'irregularitat" en l'aplicació de la instrucció i que, en qualsevol cas, el procediment d'urgències sempre és "atendre primer les persones i, en segon terme, comprovar que tenen els mitjans per pagar

El semàfor de l'exclusió sanitària

aplicació de la reforma sanitària (Reial Decret 16/2012) a les comunitats autònomes

Comunitats autònomes que

apliquen la reforma sanitària de manera estricta i fins i tot l'amplien.

Són: Aragó, les Illes Balears, Cantàbria, Castella-La Manxa, Extremadura, Madrid, Múrcia i La Rioja.

Comunitats autònomes que

apliquen la reforma sanitària, però que han establert procediments per atendre les persones sense targeta sanitària més enllà dels límits legals.

Són: Castella Lleó, Galícia, la Comunitat Valenciana i Navarra.

Comunitats autònomes que, o bé no

han aplicat la reforma sanitària, o bé han posat en marxa eines per assegurar l'assistència del col·lectiu immigrant sota qualsevol circumstància.

Són: Andalusia, Astúries, el País Basc i Catalunya (malgrat que en aquesta darrera la normativa està envoltada de molta confusió).

Font: Metges del Món

una targeta de nivell 2. Estefenia Quilez, de l'Espacio Inmigrante, subratlla la capacitat del grup d'empoderar les persones i fa èmfasi en l'afectació psicològica de la gent desatesa.

La imprecisió valenciana

L'aplicació del reial decret al País Valencià ha suposat un greuge per als col·lectius més vulnerables, que no han pogut accedir als diagnòstics ni als tractaments necessaris. Això ha impedit, fins i tot, la supervivència d'alguns pacients, segons denuncia i documenta l'Observatori Valencià del Dret a la Salut (Odusalud).

Aquest setembre, els centres de salut valencians han estat informats de la posada en marxa del Programa Valencià de Protecció de la Salut (PVPS), segons el qual les persones que s'hi registrin abans del 31 d'octubre tindran l'assistència mèdica gratuïta (metge de capçalera i proves diagnòstiques) sempre que siguin majors d'edat, no estiguin assegurades ni incloses en cap conveni, portin més d'un any empadronades i els seus ingressos per unitat familiar no superin els 9.500 euros anuals.

La inclusió en el programa dura un any i es calcula que més de 15.000 persones migrades i sense recursos amb targeta sanitària especial recuperaran la prestació sanitària. "Però no se'ls retornarà el dret a la sanitat universal i gratuïta", matisa Javier González, de Metges del Món. Tot i que els supòsits

d'aquest programa són més accessibles que els d'altres autonomies, per a l'ONG, caldrà fer-ne un seguiment, ja que el decret que va deixar sense targeta sanitària entre 115.000 i 120.000 residents valencianes continua vigent. De la mateixa manera, la plataforma Jo sí, sanitat universal denuncia que l'Agència Valenciana de Salut hauria de retornar la targeta sanitària a aquestes persones sense que hagin de fer cap tràmit.

Malgrat aquest programa, Metges del Món situa el País Valencià dins el grup de territoris on el dret a la salut està en alerta. L'Odusalud ha recopi-

S'han organitzat grups d'acompanyament per fer front a l'exclusió i la confusió

lat, entre l'octubre de 2012 i el maig de 2013, 464 casos d'incidències sanitàries, la majoria relacionades amb menors d'edat desateses, traves administratives, dificultats econòmiques per accedir als medicaments o l'exigència de signar un compromís de pagament previ a l'assistència. També ha documentat casos de persones de la UE (romaneses i búlgares) que, tot i que no han quedat excloses directament, s'han quedat sense atenció gratuïta pel fet de no disposar del document de la seguretat social expedit al seu país.

Illes Balears, situació extrema

"La diferència principal entre l'aplicació de la reforma sanitària a les Illes i a altres territoris de l'Estat és que, a les Illes, s'aplica de manera extrema", comenta l'advocat de Metges del Món Francisco Garrido. "Hem documentat testimonis de persones que rebien factures per les visites mèdiques al març, tot i que la norma entrava en vigor el setembre següent". Segons Garrido, a les Illes Balears, s'ha generat un efecte dissuasiu planificat: moltes persones tenen por d'anar al metge i s'ha produït un descens de pacients. Les autoritats han decidit aplicar el decret malgrat que això vulneri el propi Estatut d'Autonomia i tingui conseqüències gravíssimes sobre el dret a la salut de moltes persones.

El 30 d'agost de 2012, el Govern balear va emetre uns criteris generals que regulen l'assistència gratuïta en els supòsits emparats pel reial decret –malalties de declaració obligatòria, incloses les malalties infecto-contagioses i determinades malalties mentals. Amnistia Internacional constata, a l'informe *El laberint de l'exclusió sanitària*, que la posada en marxa de la regulació ha estat "notablement confusa i desigual".

Un cas emblemàtic de la vulneració del dret a la salut a les Illes Balears és el d'Alpha Pam, mort de tuberculosi tot i que el tractament de la seva malaltia està previst als criteris generals. Però no és l'únic: Silvia Graciela Velázquez és

una uruguaiana de 52 anys que pateix d'EPOC greu (una malaltia pulmonar obstructiva crònica). "Abans del reial decret, em feia controls cada dos, tres o sis mesos. Ara, cap ni un. Els tractaments són molt cars i, sense la targeta sanitària, no puc fer-los", denuncia l'afectada a Amnistia Internacional. En una ocasió, com que no podia respirar, es va adreçar a urgències i l'hospital va emetre un "compromís de pagament" al seu nom, encara que hauria de ser gratuïta segons la normativa.

Moltes metges illenques, però, han continuat atenent les persones en situació irregular. És el cas de Mercedes Gutiérrez, del centre de salut San Agustín de Palma de Mallorca, que desobeïx el decret perquè el seu codi deontològic no li permet desatendre cap pacient. "Moltes persones que feia temps que tractàvem han desaparegut de la base de dades i ningú no els pot donar cita, potser simplement perquè estan a l'atur i han perdut el permís de residència", explica Gutiérrez. Ella i moltes professionals de Catalunya i del País Valencià trampegen el circuit "legal". Gutiérrez deixa la porta oberta perquè les persones sense targeta sanitària puguin entrar a la seva consulta d'atenció primària saltant-se el filtre administratiu. És com si les visités d'urgència; d'aquesta manera, pot impedir que algunes patologies s'agreugin. Una vegada ateses, ha de trucar moltes portes per aconseguir que els facin les proves pertinents o que puguin accedir als fàrmacs. Un problema afegit, comenta, és la desatenció de moltes menors que, tot i tenir accés gratuït a la sanitat per llei, no accedeixen a la consulta perquè els seus pares i mares estan desinformades.

A les Illes Balears, moltes persones tenen por d'anar al metge i s'ha produït un descens de pacients

Hi ha moltes professionals que han decidit desobeïr. A les Illes Balears i també a Catalunya. Iko és un pediatra català, membre de la PASUCat i de la campanya Jo sóc sanitat, que promou la desobediència al reial decret. Juntament amb altres professionals del CAP del Besòs de Barcelona, va posar en marxa un manual pràctic per desobeïr. Com la resta de membres de la PASU i de totes les plataformes a favor de la salut pública, Iko defensa que no és només una lluita del col·lectiu migrant. "El decret ha estès la idea que la salut ja no és per a tothom i això és molt perillós: de mica en mica, cada vegada menys gent gaudirà d'aquest dret, com passa a Grècia, i ho hem d'impedir", conclou Iko.

Ramon Franquesa: “El poble rus se sent enganyat i estafat”

Ramon Franquesa és professor d'Economia a la Universitat de Barcelona (UB), on investiga la gestió de recursos naturals renovables, l'economia social i els processos d'organització econòmica no capitalista. Als anys 80, va participar en un programa d'intercanvi de la Universitat Lomonósov de Moscou que li va permetre ser testimoni de la dissolució de l'URSS i la ràpida transició al capitalisme. L'entrevista amb motiu del vintè aniversari de la crisi constitucional russa va transcórrer a la Vila de Gràcia (Barcelona).

Àngel Ferrero
entrevista@directa.cat

Per quin motiu vas anar a la Unió Soviètica?

Vaig anar-hi a finals dels vuitanta per diverses raons, però, sobretot, perquè treballava en un grup de recerca d'empreses autogestionades i cooperatives de la Universitat Lomonósov. En aquell moment, es parlava de com s'havia de fer la reforma econòmica i, dins d'aquest debat, una de les coses que es plantejava des de l'esquerra era intentar veure com es podien transformar les empreses estatals, gestionades pel Gosplan de manera molt poc eficient, en un tipus d'empresa més participada pels treballadors, amb més autonomia. El problema de partida era que la propietat pública únicament existia com a propietat estatal i això havia fet que les empreses fossin poc eficients i tinguessin poca capacitat d'innovació. Aquest era un dels elements que estava portant la Unió Soviètica a la pèrdua d'innovació i a perdre, en certa manera, la carrera econòmica amb els EUA.

Com va ser l'experiència de visitar fàbriques i centres de treball?

El problema que vivia l'URSS era tècnic, des del punt de vista econòmic, però també polític. Part d'un factor de desànim era observar que els treballadors no entenien què estava passant i quines serien les conseqüències de la privatització de les empreses. A curt termini, només veien una relaxació de les obligacions i una tolerància més gran cap al mercat negre. En aquella època, una part important

dels ingressos dels treballadors provenia d'emportar-se els productes de la fàbrica per vendre'ls al mercat negre. Durant aquests anys de transició, els directores de la fàbrica que aspiraven a quedar-se-la van comprar una certa pau social a partir de la tolerància cap a aquest fet. Després, evidentment, es gira la truita i passen a comportar-se com a veritables empresaris: les concessions en la jornada laboral (fins llavors l'absentisme era freqüent) o en la tolerància cap al furt desapareixen.

Una part del procés va ser convertir la classe treballadora en accionista i, després, pressionar-la o convèncer-la perquè vengués les accions?

En aquest procés, el nostre treball era intentar convèncer les treballadores i les sindicalistes perquè no venguessin la seva propietat de l'empresa, sinó que la reivindicuessin per al seu col·lectiu laboral. En el moment de la transició clau, quan Ieltsin arriba al poder, el que fa és estimar el valor de tots els actius del país i dividir-lo pel nombre d'habitants per assignar una participació en el valor del país a cada habitant. Aquest càlcul es va fer de manera fraudulenta. La gent va rebre una mena d'accions. Els directores d'una empresa, si volien comprar-la, havien de reunir les accions que valia perquè l'Estat els la cedís. El que van fer els empresaris va ser comprar aquestes accions als treballadors, molts dels

- *“Teòricament, l'URSS estava en mans dels ciutadans, però aquests, en realitat, no participaven políticament ni tenien cultura política”* -

quals portaven dos mesos sense cobrar, en una situació de penúria enorme i disposats a vendre la seva participació a preus baixos, pràcticament els preus que els van oferir, perquè així sortien del pas. La falta de perspectiva política i de coneixement econòmic va fer que la gent es despenqués massivament d'aquestes accions. Quan la diferència salarial a l'URSS era d'u a sis, va sorgir un nucli de prop de 300.000 persones que, de sobte, podien comprar el país. L'única manera que això fos possible va ser, evidentment, a través del frau, el robatori i l'extorsió.

Quin paper va jugar el capital estranger?

A Rússia, les inversions van ser sobretot nord-americanes. Durant tota la transició, hi havia un cert *papanatisme* cap a la superioritat nord-americana. En aquest moment, el poble rus es veu derrotat per una potència que, econòmicament, sembla més potent i més capaç i, per tant, els EUA

es converteixen en el país a imitar. Els EUA no van optar per construir un aliat estratègic ajudant el seu desenvolupament, sinó que van intentar ensorrar el país tant com van poder. Els EUA es van continuar venjant de l'enemic de la guerra freda atacant el poble rus. No era un problema que tinguessin només amb els antics dirigents del Kremlin, alguns dels quals van ser i han estat molt ben tractats, sinó que era un conflicte que tenien amb el poble rus. I el poble rus ha pagat aquest odi de sectors influents dels EUA i els seus aliats. Jo crec que, a mitjà termini, l'antiamericanisme jugarà un paper fonamental a Rússia, perquè el poble rus se sent enganyat i estafat.

Què explica la passivitat de la població russa?

Hi ha diversos factors que expliquen aquest fenomen. La gent havia delegat la política als dirigents. La idea general era que un altre prengués les decisions perquè, després de

Arxiu personal
Ramon Franquesa

l'estalinisme, prendre decisions era molt arriscat. L'URSS era una societat que, teòricament, estava en mans dels ciutadans, però aquests, en realitat, no participaven políticament ni tenien cultura política. L'efecte desmoralitzador que va suposar veure com aquests dirigents, que fins fa quatre dies parlaven de socialisme, es convertien en els primers lladres va ser enorme. El pèndul va passar ràpidament a l'altra banda. El ric volia mostrar que era ric, entre altres coses, per atemorir la gent que tenia al voltant. Jo no he vist mai, a Occident, tanta ostentació com la que hi havia a Rússia aleshores: en cotxes, en vestits, en escortes (com que el país havia quedat en mans de mafiosos i la llei no s'aplicava, moltes coses se solucionaven, senzillament, a trets). Un d'aquests nous russos podia portar una escorta de vint persones armades, amb les armes visibles. Veterans de l'Afganistan o mafiosos. La sensació d'impotència ciutadana, en un país on, fins llavors, els policies no portaven

pistola quan patrullaven (gairebé mai no passava res), va augmentar terriblement.

Molta gent veu la reforma de Gorbatsxov com una esclatxa per on es va colar el capitalisme.

En el moment que es va descentralitzar l'economia, la gent no va acabar d'entendre la necessitat d'un socialisme autogestionari. Tothom va veure que un socialisme estatallitzat –i encara més després de l'experiència soviètica– és una cosa que treu la iniciativa de la gent i que té aspectes molt desagradables. Però un socialisme descentralitzat implica que la societat ha de crear tipus impositius, límits sobre quin nivell de desigualtat és acceptable, quin és el salari base perquè les persones no quedin en risc de pobresa, etc. I això implica una gran participació social per reorganitzar la societat. Si les persones es retrauen, si es neguen a participar, si fas una assemblea

de treballadors i ningú no parla, la reforma no és possible. Aquest era el problema. Els qui es van apropiat dels recursos es van apropiat, també, de la iniciativa política. I van buscar l'esclatxa, efectivament, que era la reforma, per convertir el que havia de ser una reforma de caràcter socialista en un pas al capitalisme salvatge en un període molt curt de temps. Es colen per l'esclatxa, però no per la reforma en si, sinó per la passivitat política de la població. Una població que havia perdut el seu protagonisme, que no entenia el que ocorria després d'anys d'escoltar que aquell socialisme en el qual vivien era el correcte.

Què va passar amb el Partit Comunista?

Després del cop d'estat de Ieltsin de 1993, la persona que abans ocupava un càrrec continuava ocupant-lo al nou règim, sense canviar de despatx ni de telèfons. Dins el PCUS, es té la sensació que l'empresa ha fet fallida i cal muntar-ne una altra. Cadascú munta el seu partit buscant un pretext ideològic. Per a aquella gent, educada durant l'època de Brejnev, on cada cop hi havia més diferències entre el que es deia i el que es feia, l'exercici de la política era l'exercici del cinisme i de la mentida. En lloc de parlar del poble soviètic, van començar a parlar del poble rus i de la iniciativa individual. El PCUS, bàsicament, esclata en una sèrie de partits polítics que, després, acaben convergint en el que avui és Rússia Unida. Tenen alguns crítics amb el govern soviètic, però bàsicament es componen d'antics funcionaris del partit, que continuen manant com havien fet sempre mitjançant els seus amics, les seves famílies, els cercles d'influència.

“En el moment que es va descentralitzar l'economia, la gent no va acabar d'entendre la necessitat d'un socialisme autogestionari”

D'on sorgeixen les tendències nacionalistes a Rússia?
De la percepció real que els estan destruint.

I fenòmens desconeguts com la xenofòbia?

No eren fenòmens desconeguts, aquest és el problema. Un dels elements que articula l'estalinisme durant els últims anys és l'antisemitisme. Els jueus van tenir el paper de boc expiatori dels problemes de l'URSS, del que no funcionava. Això ho vaig viure a l'època de Gorbatsxov, a qui alguns sectors pròxims a Ieltsin també acusaven de jueu. Molts dels dirigents bolxevics són d'origen jueu. Per què? Perquè són un grup perseguit i perquè, en la seva tradició interna de grup oprimat, és molt important que la gent es qualifiqui per sobreviure dins la societat. A l'URSS, quan es comença a generalitzar l'accés a les universitats i les acadèmies, els jueus animen els seus fills a estudiar. Com a conseqüència, la representació jueva en l'àmbit de la intel·lectualitat era enorme. Davant d'això, la població russa va interpretar que els jueus s'ajudaven entre ells o, fins i tot, conspiraven contra els russos ètnics. Jo recordo haver vist, a Leningrad, poc abans de la dissolució de l'URSS, cartells que semblaven propis de l'Alemanya nazi, amb lemes com *Els jueus estan destruint la Unió Soviètica* o *Els jueus ens roben*. L'antisemitisme i el racisme van ser utilitzats com a vàlvula d'escapament de tot el que fallava a l'URSS. A curt termini, molts jueus van marxar del país, també gràcies a la política d'Israel, que n'afavoria l'emigració, sabent perfectament que eren immigrants qualificats.

Esquitx: més enllà del lleure

Amb l'inici del nou curs escolar, es reprenen les activitats als centres de lleure i animació socioculturals. Entre aquests espais, destaca l'Associació Juvenil Esquitx, una entitat situada al barri de Can Rull de Sabadell, que ha esdevingut pionera en propostes destinades al reforç acadèmic i a l'ocupació del jovent en risc d'exclusió social.

Salut Vila i Ros

quadersdillacrua@setmanaridirecta.info

En l'actual context de crisi, els centres de lleure guanyen protagonisme en la vida dels infants i el jovent, especialment aquells que viuen en barris amb problemàtiques de diversa índole. Segons dades de l'últim any, una de cada quatre menors es troba en risc de pobresa a Catalunya (Idescat), un percentatge que la Comissió Europea situa entre els més elevats del continent.

Pel que fa a l'ocupació juvenil, un estudi de la Generalitat indica que la taxa d'atur del jovent entre setze i 29 anys és d'un 36% de mitjana i, quan aquest col·lectiu troba feina, pateix unes condicions més dolentes que les persones adultes. Tant és així que un 40,6% té contractes a temps parcial, mentre que, entre les adultes, aquest tipus de contractació decreix fins al 14%. La precarietat, doncs, fa que el jovent sigui més vulnerable en períodes de crisi com l'actual, d'aquí la rellevància dels centres de lleure impulsats per l'associacionisme i el voluntariat, la majoria dels quals s'escapen de l'elitisme que, sovint, trobem en el món de les activitats extraescolars.

Les usuàries reforcen hàbits d'higiene i desenvolupament personal i dediquen un temps al repàs escolar

Als espais, les monitores esdevenen eines clau per a la integració, gràcies a la seva tasca d'acompanyament i al suport a infants i joves derivades de Serveis Socials. És el cas de l'Associació Juvenil Esquitx, una entitat sense ànim de lucre, d'iniciativa social i federada dins la Fundació Pere Tarrés, que es dedica a l'educació en el lleure i l'acció social per a infants i joves des de 1990.

Tot i estar situada al barri de Can Rull de Sabadell, l'àmbit d'actuació d'Esquitx també inclou Cifuentes i

Merinals, dos altres barris del municipi vallesà formats, bàsicament, per famílies de classe treballadora amb un nivell socioeconòmic més aviat baix i un índex d'atur força elevat. Es tracta d'indrets on es va instal·lar bona part de la immigració espanyola de la dècada dels 50 i que, els darrers anys, han absorbit la majoria de persones provinents de països extracomunitaris, ja siguin de l'Amèrica Llatina, el Magreb o l'Àfrica subsahariana.

Prevenició versus exclusió social

Fàtima va néixer fa vuit anys a Gàmbia i ja en fa sis que va arribar, amb la seva família, a Sabadell. Cada dia en acabar l'escola, es dirigeix al local del carrer Turina del barri de Can Rull. Allà,

Les activitats lúdiques acompanyen el procés formatiu dels infants i joves de l'Esquitx

Esquitx

nens i nenes com ella, d'edats compreses entre els tres i els tretze anys, es troben a l'anomenat Centre Diari. Per a elles, aquest local representa un espai òptim per practicar diverses activitats lúdiques. Alhora, reforcen hàbits d'higiene i desenvolupament personal i dediquen un temps al repàs escolar. El fet d'estar rodejada de monitores i voluntàries que estan per ella en un ambient acollidor ajuda la Fàtima i la resta d'infants a millorar el seu rendiment acadèmic i la seva autoestima.

Fàtima no és de les nenes més petites del centre. Partint de la idea que l'atenció i el treball amb el nadó ja representa una eina preventiva davant l'exclusió social, l'Esquitx també ha creat l'Espai Familiar, destinat a infants

de zero a tres anys. Un local obert als nadons i les seves famílies perquè treballin aspectes tan importants com la higiene de la canalla, el joc o la relació amb l'entorn.

En general, les usuàries valoren molt positivament aquest servei, tenint en compte que la majoria no tenen prou recursos ni gaudeixen d'un ambient familiar propici per oferir els estímuls i les atencions que requereix la mainada durant la primera etapa de la vida. L'Espai Familiar omple aquest buit i permet treballar aspectes necessaris per al desenvolupament intel·lectual i afectiu de l'infant. En total, una seixantena de nens i nenes, la meitat filles de famílies immigrades, passen per l'Esquitx de Sabadell cada setmana.

Llaurant el futur

Jose Manuel viu amb la seva mare al barri de Can Rull de Sabadell. Amb una situació familiar monoparental complicada arran de l'excés de càrrega sobre la mare, aquest noi de divuit anys va decidir abandonar els estudis. Va ser aleshores quan es va incorporar a l'Esquitx Jove, derivat de Serveis Socials. Un espai situat a pocs metres de distància de l'Esquitx, on una vintena d'adolescents d'entre tretze i setze anys reben acompanyament acadèmic i desenvolupen activitats d'alfabetització i atenció psicològica.

El centre també compta amb un programa d'inserció laboral per a joves d'entre setze i 29 anys, que inclou formació bàsica i orientació laboral personalitzada. Gràcies als consells rebuts dins d'aquest programa, Jose Manuel ha reprès els estudis d'ESO i s'ha apuntat al curs de monitor de lleure; de fet, ja ha superat la prova de nivell que dóna accés a aquesta formació professional. Tant ell com la seva mare estan molt satisfets amb el canvi d'actitud i la responsabilitat adquirida pel jove, fet que ha suposat, també, una millora de la convivència familiar. Ara, Jose Manuel té clar que el camí de la formació i la recerca activa de feina són claus pel seu futur.

El centre compta amb un programa d'inserció laboral per a joves que inclou formació bàsica i orientació laboral personalitzada

Aquests i altres projectes de l'Esquitx se sostenen amb les subvencions públiques o les que provenen d'entitats financeres, si bé durant el darrer període s'han reduït o han desaparegut a causa de la crisi i les retallades que han aplicat les respectives institucions. Més enllà d'això, però, l'esplai té clar que l'objectiu és no dependre de les ajudes, sinó poder autogestionar els projectes mitjançant les quotes d'inscripció i les aportacions individuals. Una manera d'encarar el futur que, segons les seves responsables, permet que les persones usuàries valorin la importància de ser autònomes, lliures i compromeses amb la realitat que ens envolta. D'acord amb aquesta filosofia, doncs, l'Esquitx esdevé una eina al servei d'una societat més justa, integradora i respectuosa amb la diversitat.

“La pobresa infantil creix i no es destinen prou recursos per pal·liar-la”

Sergi Asensio, educador social i director de l'Associació Juvenil Esquitx

Quin perfil d'infants hi ha a l'Esquitx?

Tenint en compte les característiques dels barris on treballem, la majoria estan en risc d'exclusió social, presenten un grau de vulnerabilitat alt i vénen derivats de Serveis Socials.

L'Esquitx va començar sent un esplai de dissabte. Heu ampliat les activitats adaptant-vos a les necessitats del barri?

Sí, perquè molts usuaris no tenen accés a altres activitats extraescolars a causa de la seva situació econòmica. Intentem cobrir-ho amb un servei de suport a l'estudi, tallers d'inserció sociolaboral o coses tan bàsiques com la possibilitat de dutxar-se al centre, ja que, a alguns d'ells, els han tallat l'aigua a casa.

Què oferiu als infants que no trobin a l'escola o a casa?

A l'entorn en què es troben, hi ha moltes famílies que no poden

donar-los el suport que necessiten (situacions d'atur, desnonaments, famílies monoparentals, etc.) i l'escola, per la seva banda, tampoc no pot resoldre-ho tot. Intentem, doncs, omplir aquest buit i oferir a l'infant un espai lúdic i alhora educatiu de la manera més personalitzada possible.

Tot plegat, amb un ideari propi?

Sí, com la majoria d'esplais, treballam sobre els principis dels drets de l'infant, la solidaritat, el respecte a la diversitat, el compromís mediambiental i l'interès per la cultura catalana i per totes aquelles amb les quals entrem en contacte.

Quins són els vostres darrers projectes?

Recentment, hem iniciat un programa innovador per treballar, des del camp del lleure, l'ocupabilitat dels joves en situació d'exclusió social. També hem incorporat

L'hora del cafè, que permet que els pares i les mares comparteixin les seves inquietuds respecte a l'educació dels fills.

Com viviu la situació de crisi?

Patim l'impagament de les subvencions atorgades per part de l'administració i la desaparició d'algunes ajudes provinents d'entitats financeres locals. Això ens ha obligat a demanar crèdits o donar avals des de la junta directiva. La pobresa infantil creix i no es destinen prou recursos per pal·liar-la.

No obstant això, esteu satisfetes amb la tasca?

La continuïtat dels joves i el fet que cada any augmentin el nombre d'usuaris ens fa pensar que ho estem fent bé. Pel que fa a la incidència de les classes de reforç, actualment, participem en un estudi a partir d'entrevistes amb els pares i les mares i els educadors.

El centre

FOTOGRAFIA: Carla Moral

Quan vaig preguntar pel centre de la ciutat, l'Amy va mirar-me estranyada. No existeix el *centre*. Jo vaig continuar insistint-hi perquè confiava que tan sols fos un malentès. Sabia què volia dir i estava segura que el podria reconèixer si el veïés. Ella va ser tan rotunda que no vaig gosar tornar-hi, però quan ella no era a l'oficina i tenia l'ocasió de parlar amb altra gent, em feia venir bé la conversa per demanar pel centre. És clar que la meva insistència al llarg dels dies va acabar fent inevitable que, a més d'una persona, la història li resultés familiar. Al principi, patia per si s'ho podien prendre malament. Al final, vaig adonar-me que aquella estranya obsessió els feia riure. Feien que no amb el cap, com si sabessin que no abandonaria.

Quan parlava amb els amics de casa per telèfon, el primer que els explicava com a gran curiositat era que, a la ciutat on vivia, no hi havia centre. Ells deien que

sí que havien de ser diferents, si no tenien ni tan sols punts de referència.

Van passar alguns dies i sempre vaig estar alerta. A cada trajecte que feia per qualsevol cosa, ressegua les parades de metro al panell lluminós i mirava l'andana. Però això no ajudava a trobar-lo. Internet tampoc donava una imatge concreta del que buscava i oferia visites a diferents punts de la ciutat. Espais monumentals, molt atractius però molt allunyats entre si. Al final, una guia turística que havia dut amb mi em va donar la clau. Segurament, hi va ajudar el fet que estigués escrita per autors estrangers al país. I el vaig trobar: només eren un parell de carrers llarguíssims que es creuaven. No eren tan atapeïts com la resta de la ciutat i em va donar la sensació que podria ser a qualsevol país. L'alienació era tan gran que, malauradament, una es podia sentir, per fi, com a casa.

Elisenda Alamany

RODA EL MÓN

14-15
Radiografia de l'extrema dreta a Madrid i als municipis del corredor del riu Henares

16
Tercer aniversari de la revolta policial contra el govern de Rafael Correa a l'Equador

ÀFRICA // DESPRÉS DE DEU DIES D'INSURRECCIONS, JA HI HA MÉS DE 200 PERSONES MORTES I 800 DETINGUDES

El Sudan s'encén contra la retirada dels subsidis energètics

Marc Almodóvar
Barcelona
@egiptebarricada

Neumàtics cremant i crits de lli bertat ressonen pels carrers de Khartum. El Sudan esclata de nou contra les mesures d'austeritat del Fons Monetari Internacional. Més de 200 persones mortes i 800 detingudes són el balanç dels deu primers dies de protestes al país, una de les insurreccions populars contra el règim d'Omar al-Baixir més importants que hi ha hagut. Les protestes, que s'han estès arreu del país -tot i que van néixer a la barriada de Shambat- i que tenen la campanya Abena com a portaveu a les xarxes socials, han atacat diverses seus del partit del govern i altres edificis oficialistes. Segons anunciava la ràdio estatal, el president va ordenar l'alliberament de totes les dones detingudes el dia 7 d'octubre. Al-Baixir ha catalogat públicament les protestes com a "actes de vandalisme" i com una "conspiració contra el nostre país". El govern només reconeix 35 morts i nega cap responsabilitat de les forces policials en els fets ocorreguts, tot i que alguns oficials han sortit a la televisió ordenant l'assassinat de manifestants.

L'FMI ha tornat a reclamar al govern que intensifiqui les reformes, apliqui noves retallades i abordi una reforma fiscal

Les protestes van esclatar després que el govern anunciés noves mesures d'austeritat i la suspensió definitiva dels subsidis energètics. En un país afectat per un 40% d'inflació, el preu d'un galó de benzina va passar dels 2,83 dòlars als 4,71. La insurrecció va ser gairebé immediata, quan els nous preus es van anunciar a les benzineres. La decisió del govern d'Al-Bai-

xir va arribar després d'una trobada entre les autoritats sudaneses i delegades del Fons Monetari Internacional per al tancament d'un crèdit d'urgència d'un valor estimat de 50 milions de dòlars. El govern de Khartoum seguia les recomanacions de la institució financera, que fa temps que assenyalava la forta despesa (1.700 milions de dòlars anuals) que representa el suport energètic. Lluny d'afluïxar davant les protestes, l'FMI ha tornat a reclamar al govern que intensifiqui les reformes, apliqui noves retallades als subsidis i abordi una reforma fiscal. Tot i que el govern promet que part dels diners estalviats es destinaran a projectes de desenvolupament, la població no se'l creu. El pressupost sudanès preveu un 82% de la despesa en seguretat i salaris polítics, mentre que tan sols destina un

3% al sector agrícola (que suposa el sistema de vida del 80% de la població). La salut i l'educació representen el 2,4 i el 2,3% del pressupost esmentat, respectivament.

El govern afirma que ja no pot mantenir els subsidis i que la mesura és imprescindible per evitar el col·lapse. La despesa dels subsidis ha augmentat de cost arran de l'enorme inflació que pateix el país, l'estrepitosa devaluació de la moneda local i, principalment, arran de la independència del Sudan del Sud, assolida a principis de 2011. Amb la independència de Juba, Khartoum va perdre el 75% de les seves reserves petrolíferes i, tot i que continua disposant dels conductes extractius, el conflicte amb el veí del sud recentment independitzat ha portat a una forta tensió política i una disminució

Un dels carrers que va ser escenari dels disturbis, a la ciutat de Kadro, el 25 de setembre / ABD RAOUF

dràstica dels subministraments sudanesos de petroli. La transferència de gas va quedar aturada durant setze mesos i, un cop represa, l'estiu d'enguany, no representa ni una desena part del que obtenia el nord abans de l'aturada. A més, el país, que també es troba sumit en un conflicte enquistat a la zona rebel del Darfur i el Nord de Kordofan, viu sota un embargament econòmic dels Estats Units des de l'any 1997, arran del suposat suport del règim de Khartoum a diverses organitzacions armades després que el Sudan servís de base d'operacions a Osama Bin Laden. Malgrat aquesta situació i les condemnes públiques de la Casa Blanca a la repressió governamental exercida els darrers dies al Sudan, el secretari d'Estat nord-americà, John Kerry, va ser incapaç d'abordar el tema durant una recent trobada bilateral amb el seu homòleg sudanès. "Jo no consideraria que fos un indicador de la importància que donem a cada tema, el fet de si l'hem plantejat o no a la reunió", es justificaria la portaveu d'exteriors de la Casa Blanca, Jen Psaki, davant les preguntes dels mitjans.

El règim afirma que ja no pot mantenir els subsidis i que la mesura és imprescindible per evitar el col·lapse

El règim d'Al-Baixir, al poder des del cop d'estat de 1989, travessa la pitjor onada insurreccional del seu mandat. Fins i tot, una trentena de persones, funcionàries i partidàries del governamental Partit del Congrés Nacional, han signat una carta on insten Al-Baixir a fer-se enrere en les decisions econòmiques i a assumir la mort de les manifestants. La nova onada de protestes recorda les que es van viure el gener de 2011 i el juny de 2012, aquesta darrera, també contra els intents del govern de retirar els subsidis energètics i de transport. ◀

MADRID // RADIOGRAFIA DE L'EXTREMA DRETA A MADRID I AL CORREDOR DE L'HENARES

12-0: visites d'ultratomba a Barcelona

Jordi Navarro i Garcia
Madrid

@jnavarroigarcia

La darrera revifalla del feixisme espanyol se citarà a Barcelona el proper 12 d'octubre al matí. Sota el lema *Catalanitat és hispanitat*, els grupscles que conformen la plataforma *ultra España en Marcha* pretenen noliejear autocars des de Madrid per transportar tot de "patriotes espanyols" [sic] que marxïn pels carrers de Barcelona, des de la plaça de Sants fins a la de Sant Jordi, a la muntanya de Montjuïc. Els bitllets d'autocar s'han posat a la venda per 30

intentin impedir que els autocars -si n'hi ha més d'un- puguin fer via cap a la capital catalana.

El dia 12, hi haurà un altre acte unionista a Barcelona. També al matí, però al passeig de Gràcia, el Moviment Cívic 12-0 ha convocat una manifestació "per la unitat d'Espanya". Tanmateix, la gent de la plataforma *Espania en Marcha* menysprea aquesta convocatòria perquè la considera *constitucionalista*; creu que la unitat indissoluble de la nació espanyola no queda reduïda al redactat d'un article de la constitució de 1978. El dia 13, Tarragona serà escenari d'una macrobeatificació, on també s'hi aplegaran fatxes i capellans.

A Madrid, les manifestacions públiques d'Espania en Marcha convoquen al voltant d'un miler de persones

euros i únicament es poden adquirir per Internet, a la pàgina Bazar Patria, una botiga a vessar de parafernàlia franquista. Al tancament d'aquesta edició i segons Alberto, el responsable de Bazar Patria, gairebé tots els bitllets continuen estant a la venda. Del centenar disponibles, només se n'han despatxat vint a un sol comprador. El propietari de Bazar Patria comenta que la gent que els comprí no rebirà la informació sobre el lloc i l'hora de la trobada fins el dia abans de la sortida cap a Barcelona. D'aquesta manera, prudentment, pretenen evitar que col·lectius antifeixistes de Madrid

L'ESTRATÈGIA

La manifestació prevista pels carrers de Sants és un pas més per guanyar visibilitat pública per part d'un col·lectiu que, avui dia, és marginal. L'estratègia es va encetar amb la proclamació d'un manifest, el 18 de juliol d'enguany, on diverses entitats ultradretanes i espanyolistes (Nudo Patriota Español, Movimiento Católico Español, Democracia Nacional, Alianza Nacional i una de les diverses escissions de La Falange) presentaven *Espania en Marcha*. Cal tenir en compte que gran part de l'electorat més ultra continua fagocitat per la principal formació conservadora espanyola, el Partit Popular. Això explicaria els esforços que fa la plataforma neofeixista per denunciar el que entenen com un seguit de concessions al separatisme català per part del govern de Mariano Rajoy. Recíprocament, segons els mateixos ultradretans, el PP pretendria no deixar cap espai electoral a la

Malgrat l'intent d'Espania en Marcha de crear un front comú, el feixisme espanyol és un regne amb molts cabdills / MARTA MENDEZ

seva dreta que comportés una sagnia significativa de vots en unes eleccions. De fet, un informe de la FAES -el laboratori d'idees del PP- de l'any 2009, titulat *On són els votants?*, coincidí a assenyalar la conveniència de no deixar-se perdre el nínxol de votants d'extrema dreta.

Un segon pas de l'estratègia ultra va ser l'atac al Centre Cultural Blanquerna, seu de la delegació de la Generalitat a Madrid, durant la Diada d'aquest any. Més enllà dels minuts dedicats per l'atenció mediàtica, l'agressió feixista va servir per centrar el focus sobre Espanya en Marcha entre les seves coreligionàries, encara massa disperses en altres grups d'extrema dreta.

La influència actual de la ultradreta als municipis del 'corredor de l'Henares' prové dels temps de la transició

D'ençà que es va fer pública la convocatòria del 12 d'octubre a Barcelona, molts cartells amb una clara reminiscència bèl·lica (*Allista't contra el separatisme*) van inundar diferents indrets de la capital del regne; un gran nombre, als aparadors d'oficines bancàries dels districtes de Salamanca, Moncloa-Aravaca, El Retiro i Chamberí. El llenguatge bèl·lic d'aquesta propaganda, però, queda en no res quan Pedro Pablo Peña, fundador d'Aliança Nacional i sotsignat del manifest *Espanya en Marcha*, va declarar en una televisió privada que, contra el separatisme, "hi haurà lluita armada si cal" i que es vessarà sang. Peña va ser condemnat per possessió d'explosius quan planejava un atemptat contra un autocar de familiars de preses d'ETA.

PERSONALISMES EN LLUITA

Tot i que en fa bandera, el discurs unionista no cala dins les files de l'extrema dreta. Per més que Espanya en Marcha intenti esdevenir un front comú per esgarrapar vots al PP i, alhora, guanyar la centralitat del discurs més reaccionari, no totes les formacions feixistes amb certa presència s'han avingut a sumar-s'hi. Es diria que, dins el feixisme espanyol, paradoxalment, també hi ha *separatistes*. O, millor encara, que són una colla de taifes. A Madrid, les manifestacions públiques d'Espanya en Marcha convoquen al voltant d'un miler de persones, una constel·lació de grups reduïts. La policia ha establert que la part més activa de l'extrema dreta a la capital espanyola representa un nucli de prop de tres-centes persones. I segons les fonts consultades, no sembla una xifra gaire allunyada de la realitat.

Fora de la plataforma Espanya en Marcha, trobem la FE-JONS -en disputa amb La Falange (que lidera Manuel Andrino) per les sigles històriques- i el Movimiento Social Revolucionario, amb un discurs pretèsament més modern i

strasserista, que ha convocat una manifestació a Madrid el 12 d'octubre de manera autònoma.

Per altra banda, el partit Espanya 2000, presidit per José Luis Roberto i amb un regidor a Alcalá de Henares, el tercer municipi amb més població de la comunitat de Madrid, també s'ha mantingut aliè a la plataforma. Espanya 2000 també compta amb presència institucional al País Valencià, amb un regidor a Onda, un altre a Dosaigües i dos més a Silla. El fet que no s'hagi adherit a la plataforma Espanya en Marcha s'explicaria per les desavinences *morals* entre Espanya 2000 i, per exemple, el Movimiento Católico Español o La Falange. Cal recordar que, a José Luis Roberto, malgrat ser un empresari d'èxit i el cabdill d'Espanya 2000, no li va faltar temps per representar l'associació de locals d'alternar (ANEJA) a escala estatal. En darrera instància, però, la manca d'entesa es fonamentaria en una lluita de personalismes.

Al marge d'aquestes formacions més polítiques, la ultradreta madrilenya també té un vessant més de carrer. En aquest àmbit, destaquen els membres del Frente Atlético i dels Ultra Sur, a l'òrbita de Hammerskins. Les grades dels estadis de futbol els proporcionen un espai per difondre la seva ideologia i són l'indret on s'aglutinen els grups feixistes més violents de Madrid.

EL CORREDOR DE L'HENARES

La influència actual de la ultradreta a l'anomenat *corredor de l'Henares* (el cinturó de municipis limítrofes a Madrid) prové dels temps de la transició. A banda, és una zona amb una presència militar important, especialment a Torrejón de Ardoz i a Alcalá de Henares. Al voltant de l'any 2000, els grups nacional-revolucionaris Juventudes de Canillejas i Juventud Nacional Revolucionaria van recollir el testimoni de les Bases Autònoms dels anys vuitanta i van dur a terme un tre-

Feixistes fent la salutació nazi davant els Mossos el 12 d'octubre de 2012 a Barcelona / RAMON FORNELL

ball de barri que s'ha anat estenent com una taca d'oli per gairebé tota la vega del riu Henares que connecta l'autovia del nord-est (A2). Organitzen activitats entre el jovent, sobretot tornejos esportius. Una feina que els està reportant resultats positius per assolir les seves metes. Però, a Madrid, la història de l'antifeixisme és tan llarga com la del feixisme. La crida del *No passaran!* va sorgir a la ciutat que havia de ser la tomba del feixisme. Avui dia, la Coordinadora Antifeixista de Madrid és un referent, tant pels barris de Madrid com pels municipis que l'envolten. També hi ha la secció madrilenya de la Confederació Internacional RASH (Red&Anarchist SkinHeads) o el grup Bukaneros, que combaten els ultres a peu de carrer.

LA PERVIVÈNCIA DEL FRANQUISME

Sense restar rellevància a l'ofensiva ultra ni, tampoc, sobredimensionar-la, hi ha altres aspectes que cal tenir en compte. Els darrers mesos, diferents municipis de la comunitat de Madrid han estat notícia per l'exaltació de l'apologia feixista i nacionalsocialista. Un exemple, la pintada nazi apareguda a la plaça de braus durant la festa major de Pinto, amb la infame sentència *Adolf Hitler tenia raó* -amb esvàstica inclosa-, que ningú no

Pintada a la plaça de braus de Pinto / FACEBOOK

va evitar que es llegís. L'alcalde del PP, Miriam Rabaneda, va condemnar la pintada, si bé va considerar que la cursa de braus s'havia de celebrar igualment, amb exaltació nacionalsocialista inclosa. No hi havia temps d'esborrar-la, no fos cas que el respectable s'impacientés. O el cas del municipi de Moraleja de Enmedio on, també durant el període de festa major, l'alcalde Carlos A. Estrada, també del PP, va llegir el pregó des del balcó d'un ajuntament que lluita -impunement i davant els ulls de tothom- la bandera espanyola guarnida amb l'estendard de l'àguila de Sant Joan, pròpia del règim

Diferents municipis de la comunitat de Madrid han estat notícia per casos d'apologia feixista i nacionalsocialista

franquista. O la impunitat amb què actuen diàriament els grups neonazis al municipi d'Alpedrete. Més recentment, a Quijorna, al col·legi públic Prínceps d'Àstúries, van tenir lloc les primeres Jornades de Exposició, Militaritària i Cultura de la Defensa, un abocador ple de material franquista i nacionalsocialista. I un darrer exemple, menys mediàtic, però tant o més significatiu: la paradeta d'Espanya 2000 a les festes patronals d'Alcalá de Henares, engalanada amb simbologia feixista, que ha permès la normalització d'aquesta estètica entre els sectors més joves de la població. El franquisme perviu; no és res de nou. I la seva base social també; i es reproduceix. No són exclusivament els agressors de la Blanquerna, ni els que intentaran omplir els autocars per *reconquerir* Barcelona i atacar els locals de les entitats de Sants. És la pluja fina dels hereus i les hereves del franquisme. Encara avui, a una hora en cotxe de Madrid capital, es poden visitar pobles on la plaça de l'ajuntament és la del Generalísimo; l'avinguda principal, la de José Antonio, i, quan la imatge del patró surt en processó de l'església, l'orquestra municipal l'acompanya amb la Marxa Reial. Sota una normalitat absoluta. Nacionalcatolicisme del segle XXI, versió María Dolores de Cospedal. ◀

AMÈRICA // LA COMISSIÓ DE LA VERITAT CREADA PEL PRESIDENT RAFAEL CORREA SOBRE ELS FETS DEL 30 DE SETEMBRE DE 2010 PRESENTA UN PRIMER INFORME PARCIAL

Llums i ombres del 'triomf de la democràcia' a l'Equador

Irene Escorihuela

Barcelona

@tescorihuela

El 30 de setembre, l'Equador va celebrar tres anys del triomf de la democràcia al país andí. Tres anys des que el cos de policia es va revoltar i el president Rafael Correa va quedar segrestat durant prop de deu hores. Tres anys plens d'incongnites no resoltes, amb deu morts que encara resten sense autoria i una conspiració política de rerefons.

ELS FETS

Aparentment, la tramitació a l'Assemblea Nacional d'una llei sobre els serveis públics, que eliminava alguns dels privilegis de què disposava el cos de policia fins llavors, va ser el detonant del dia més tràgic de les últimes dècades a l'Equador. El president Correa va voler aplacar l'alçament de la policia nacional contra la llei directament, a través d'un acostament personal -com a cap de la policia nacional- a la seu del Regiment Quito, encarregat de la seguretat de la ciutat, on s'havien reunit al voltant de 500 policies. Aquest gest no va ser ben rebut per la policia, que, amb els ànims exaltats, va escoltar el famós discurs que va fer el president des de l'edifici, durant el qual va afirmar que la llei es tiraria endavant i va oferir la seva vida tot discordant-se la corbata. D'entrada, els grups amotinats el van traslladar a l'Hospital de la Policia, on va ser segrestat, colpejat i asfixiat pels gasos -encara convallescent d'una operació al genoll.

Mentre el govern titlla els fets del 30-S de "cop d'estat", altres veus consideren que no es va anar més enllà d'un simple motí policial

A poc a poc, la ciutadania es va anar mobilitzant i es va aplegar al voltant de l'Assemblea Nacional i del Regiment Quito per mostrar el seu rebuig a la revolució policial i el seu suport al president. Enfrontaments, accessos tallats, saquejos... El país es va sumir en el caos. L'estat d'excepció va ser decretat amb una piulada des del compte de Twitter de la presidència del govern, fet que va generar força polèmica. Així mateix, tots els canals de televisió van ser emplaçats a emetre el senyal de la cadena

Rafael Correa signa el mural en memòria del 30-S durant la commemoració oficial del tercer aniversari / MAURICIO MUÑOZ

pública. El paper de les forces armades va ser clau per evitar la consolidació del cop d'estat: a través d'un comunicat fet públic a les 14:17, van reafirmar el suport al president. Al carrer, la batalla entre la policia i els grups defensors del president es va allargar tota la tarda, entre manifestacions, bombes i gasos lacrimògens, i va acabar amb deu persones mortes i gairebé 300 ferides. Els gasos lacrimògens no deixaven veure els volcans que flanquegen la ciutat de Quito. El rescat del president no va ser possible fins al vespre, quan els cossos d'elit van aconseguir treure'l de l'hospital, enmig d'un fort troteig entre efectius de l'exèrcit i policies revoltats, que va ser retransmès en directe per la televisió.

BALANÇ DEL 30-S

La jornada del 30-S, segons el mateix Rafael Correa, s'emmarca dins la nova modalitat de cops d'estat que s'estan produint a l'Amèrica Llatina, com els d'Hondures, el Paraguai, Bolívia o Veneçuela. Amb el segrest presidencial com a punt central de la jornada, la figura de Rafael Correa va

sortir reforçada. Les paraules: "Señores, si quieren matar al presidente, aquí está: mátenme si les da la gana, mátenme si tienen valor, en vez de estar en la muchedumbre, cobardemente escondidos" l'envoltaven d'una aurròla d'heroisme i, amb ell, la revolució ciutadana s'enfortia com a projecte polític enarborant la bandera de la democràcia i sentenciant el 30-S com "el dia que la democràcia va triomfar a l'Equador". Una contraposició de poders tan gràfica com violenta.

EL DEBAT: COP D'ESTAT O REVOLTA?

Els debats sobre la vertadera naturalesa de la revolució no han cessat. Cal tenir en compte que una de les principals forces opositores del govern són els mitjans de comunicació, en mans dels sectors conservadors. Mentre el govern titlla els fets succeïts el 30 de setembre, clarament, de "cop d'estat", altres veus consideren que no es va anar més enllà d'un simple motí policial. La victimització del president i l'exageració dels fets s'hauria provocat, doncs, per obtenir un rèdit polític i més suport

social. Tanmateix, l'Unasur, l'Organització d'Estats Americans (OEA) i fins i tot l'ONU es van decantar per la tesi de la desestabilització política i el perill per l'ordre constitucional i democràtic.

Per analitzar què i qui hi havia darrere el 30-S, el mes de juny d'enguany, es va decretar la creació d'una Comissió de la Veritat, força criticada per l'oposició per la parcialitat de les persones que la integren. Durant aquest tercer aniversari, ha sortit a la llum el primer informe parcial, que apunta a la participació de determinats partits de l'oposició (MPD, PSP i PK) i actors polítics rellevants -com l'expressident Lucio Gutiérrez o el dirigent indígena Pepe Acacho- en el motí. També s'assenyalen un centenar de policies que van participar a l'operació i es qüestiona la fase inicial d'investigació feta pel Ministeri Públic. Segons l'informe, l'ambient colpista s'havia anat creant durant els dies previs mitjançant actes preparatoris, la circulació de fulls volants i la manipulació dels cossos de policia i de l'exèrcit en relació a la llei de serveis públics. ◀

/LOURDES LAO

EXPRESSIONS

Accions amb nom de dona

El paper de les dones en els conflictes armats es posa en valor al certamen 'Fem Films, Fem Pau', obert a participacions fins al 10 de novembre.

Víctor Alonso Berbel

@valonsoberbel

“**E**l mateix dia que es va desmantellar el camp, vaig arribar a una casa on hi havia més de sis nens que no se sabia de qui eren; vaig recollir-ne dos per portar-los a les seves famílies i, mentre feia això, la policia em va arrestar, em va empresonar i em va torturar”. És l'experiència de Leila Lili, activista sahrauí, però podria ser la de moltes altres dones que han estat testimoni dels estralls de la guerra i els han intentat combatre des de la seva quotidianitat, sovint extraordinària. Lili és una de les presències destacades al curtmetratge *No oblidó*, participant del concurs *Fem Films, Fem Pau*, que enguany comença la seva trajectòria per fer d'altaveu de projecció de les veus silenciades.

“Hem trobat resistències perquè les dones creguin que poden fer un curt professional”

La proposta *Fem Films, Fem Pau* sorgeix d'un conjunt de col·lectius de la ciutat de Barcelona que, arran del seu treball de cooperació local i internacional, busquen centrar el punt de vista sobre les violències específiques que pateixen les dones en els conflictes armats. La Plataforma Unitària contra les violències de gènere, l'associació Hèlia Dones i els col·lectius Pau Sempre i Maloka s'han unit sota aquest nou paraigua per “anar més enllà de les xerrades i els seminaris i fer un concurs de curtmetratges exclusivament perquè les dones aportin els seus punts de vista sobre els conflictes armats”. Així ho afirma Maritza Buitrago, directora del concurs, atenent a les preguntes d'aquest setmanari.

Al llarg dels segles, el paper de les dones a les guerres ha estat silenciats:

“Sembla que els homes fan la guerra i les dones en són les víctimes, que elles no fan res per construir la pau... I la seva importància va molt més lluny, ja que la pau no és només l'absència d'armes, sinó també les opcions de desenvolupament personal i col·lectiu, d'educació, d'autonomia econòmica i de construcció comunitària”, un conjunt de processos vinculats directament a les accions amb nom de dona.

Apropar-se a aquestes realitats no és fàcil i, conscient d'aquest fet, l'organització ha intentat reduir els obstacles a la participació, oberta a tot tipus d'ini-

ciatives (documentals, ficció, animació i videoart). Els requeriments tècnics tampoc no han de ser un problema quan es tracta de recollir petits fragments de veritat: “Hem trobat algunes resistències perquè les dones creguin que poden fer un curt de manera professional”, assegura Buitrago. Però, precisament, l'empoderament de totes elles, “que puguin expressar el que senten i tot allò que volen canviar de la seva realitat” és un dels objectius principals del certamen.

A la peça *Mal temps*, disponible a la pàgina web del concurs, la presència de la Guerra Civil Espanyola encara acom-

Dones agutzils de la comunitat de Sambudó al territori del poble Embera de Colòmbia / CONCHITA GUERRA C.

panya una dona que recorda la censura, la violència i la pobresa que va comportar. “*Que jo he estat llefa, però intel·ligent*”, diu en un moment del relat del seu testimoni. Com si la bellesa no es trobés, també, en la valentia, la intel·ligència i la forta consciència social d'aquelles dones d'ahir i d'avui que lluiten per canviar el món des dels conflictes més oblidats. ◀

+info
femfilms.violenciadegenere.org
Inscripcions fins al 10 de novembre

Temps de música negra, temps de Say it Loud

El cicle organitzat pel col·lectiu Black Salad es converteix en una cita ineludible arran de l'actuació de la britànica Andreyra Triana per primer cop a l'Estat espanyol.

Xavi Urbano
@xaviurbano

Amb un petit homenatge a la cantant Nina Simone, que aquest 2013 hagués celebrat 80 anys, la cartelleria i la difusió del Say it Loud ja està en marxa. Al marge de Nina, aquesta edició compta amb altres noms propis, Nelson Mandela, Wiriko i, sobretot, el de la cantant londinenca Andreyra Triana.

Així doncs, aquest any, el Cicle de Música Negra Say it Loud compta amb Andreyra Triana, una de les cantants i compositoras britàniques més interessants en l'àmbit del soul i el jazz.

La sisena edició del Say it Loud omplirà els espais del Centre Cultural la Farinera del Clot els dies 17, 18 i 19 d'octubre

Bonobo, un autèntic guru de l'escena musical londinenca, va apadrinar i produir Andreyra. Amb el prestigiós segell Ninja Tune, va editar el seu primer àlbum, *Lost Where I Belong* (Ninja Tune 2010), on es barregen amb una puresa finíssima jazz, soul i folk. Andreyra compta, des de fa temps, amb projecció artística internacional i, des de l'any 2009, ha fet gires pels EUA i el Canadà, on ha comptat amb la complicitat del públic i el favor de la crítica. Però, si destaca a escala internacional, és perquè, a poc a poc, s'està convertint en un dels noms fixos de molts festivals de jazz europeus, fet que, aquesta tardor, la portarà de Bari a Sant Petersburg, fent escala al Say it Loud de Barcelona el 18 d'octubre, ja que, fins avui, encara no havia trepitjat els escenaris catalans.

Actualment, està treballant per treure un nou àlbum, amb la complicitat de Bonobo i també amb el segell Ninja Tune.

TRES DIES DE MÚSICA NEGRA

La sisena edició del Say it Loud omplirà els espais del Centre Cultural la Farinera del Clot els dies 17, 18 i 19 d'octubre, amb les figures centrals, al cartell, de Nina Simone -que enguany celebraria 80 anys- i de Nelson Mandela, a qui es dedica una exposició i un documental.

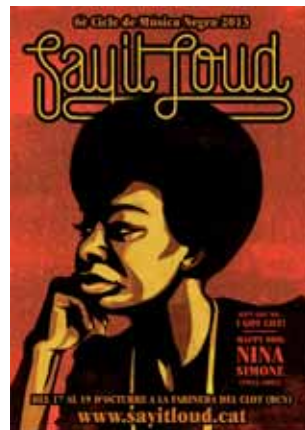
El dia 17, es començarà amb la inauguració de l'exposició *Art en resistència: de l'Apartheid al 'Mandela Posters Project'*, el passí del documental *Amandla!* i una sessió amb els dj's Jules Winnfield i The Neighbours. L'endemà dia 18, la jornada començarà amb la projecció d'un documental, que donarà pas a la nit estrella amb el Say it Loud Jam Trio, Andreyra Triana i The Rigodonians. El

Say it Loud Jam trio, una proposta habitual del cicle, enguany presenta novetats: Santi Careta d'Astrio a la guitarra, Juan R. Berbín, bateria de Mala Rodríguez, i el baix de Martín Leiton, que ha treballat amb artistes com Chano Domínguez o Jorge Pardo, posaran la base sobre la qual rimaran figures com Mai, Marco Fonkta, Gran Pueblo o Feol... Un experiment difícilment repetible.

Per tancar la nit del divendres, The Rigodonians, des del funk fins a la bossa, passant per Calypso, Rhythm & Blues, Cumbia, Northern Soul o Spanish Bizarro, un dels projectes més estimats i respectats pel que fa a la música en vinil.

Habituals a la cabina de la Sala Apolo, The Rigodonians han gravat diverses sessions en directe per iCat FM i han actuat a festivals com el Cultura Inquieta de Madrid, al marge de recórrer moltes festes majors estiuencques.

El concert d'Andreyra Triana és una de les grans atraccions del Say it Loud d'enguany / KMERON

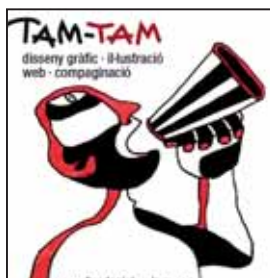

Finalment, com a la darrera edició del cicle, el dia 19 és el torn de les 8 Hours Reggae Run!! Vuit hores de música jamaicana i els seus diferents gèneres, de la mà de Badalonians Sound, Dance Crasher Sound o Wiggle Yard. Pot ser un dels moments més espectaculars del cap de setmana, ja que s'instal·la un *sound system* artesanal fet per Leones Humildes al més pur estil *do it yourself* jamaicà. Als controls, una de les propostes més interessants del moment, Roots Unity Project, que agrupa diversos *sound system* al voltant d'aquest estil particular de la música jamaicana.

A l'apartat documental, es presentarà la ja esmentada *Amandla!*, del director Lee Hirsch, que descriu el paper dels músics en la lluita contra l'apartheid i el preu que molts d'ells van haver de pagar, i *Soul to soul*, un documental que gira al voltant del concert que es va fer l'any 1971 a Ghana per celebrar la independència del país africà, on van actuar figures com Wilson Pickett, Carlos Santana o la parella Ike i Tina Turner. Els documentals i l'exposició estan coordinats per l'associació Wiriko (www.wiriko.org), que es dedica a promoure la cultura i les artistes africanes.

Finalment, el dissabte, es presentarà *Sounds of Sai*, un documental al voltant del paper de la música a l'illa antillana de San Andrés i Providencia, amb un col·loqui posterior amb la seva directora, Marcia Juzga.

Així doncs, aquesta tardor, el Say it Loud ens ofereix una oportunitat per acostar-nos als múltiples vessants de la cultura afroamericana en diversos formats i, a més, amb la pràctica totalitat de les activitats gratuïtes. <

Cantar la història

Barcelona acull l'escenificació de dues obres de teatre que giren al voltant del 1714 i la Guerra Civil i opten pel gènere musical.

Marc Farràs Piera
@La Directa

Dos musicals (*1714, crònica d'un setge* i *Goodbye, Barcelona*) recuperen la Guerra de Secció i la Guerra Civil Espanyola des de l'òptica del bàndol derrotat, la població de la Barcelona assetjada i les brigadistes internacionals que van combatre el feixisme.

El teatre pot ser un magnífic catalitzador de la història. En són testimoni una pila d'obres que han recollit, amb fortuna diversa i encert desigual, l'essència d'un temps determinat i la seva gent. La maduresa d'un poble es pot calibrar, en bona mesura, per la naturalitat i el rigor amb què afronta la tasca, no gens banal ni senzilla, d'explicar-se a si mateix, de qüestionar-se i d'elaborar un retrat precís de la seva naturalesa. Catalunya, terra d'una llarga tradició autoreflexiva i qüestionadora, però poc donada als escarfaflats escènics, es capbussa en el seu passat tal vegada per trobar respostes a un present convuls i políticament i socialment fascinant. En aquest cas, la forma escollida és el musical, un gènere genuïnament apoteòsic i amb una certa tendència a la simplificació i a l'enaltiment, però que ha trobat dos bons exemples de com recuperar un període històric concret per reivindicar l'heroïcitat anònima col·lectiva i, alhora, per extreure'n lliçons valuoses que poden ajudar a interpretar millor una realitat amb múltiples punts d'interès.

LA CIUTAT SOTA LES BOMBES

Després de 25 anys d'una sòlida trajectòria dedicada exclusivament al teatre infantil i juvenil i aprofitant el relleu en la direcció (Mariona Campos substitueix

la seva mare Maria Agustina Solé), el Jove Teatre Regina estrena programació adulta amb un espectacle dedicat al setge de Barcelona. *1714, crònica d'un setge* és exactament això, el relat d'una tragèdia fet des de baix. Cedint a la ciutadania anònima el protagonisme que la història li ha negat tantes vegades i donant-li veu no només repara aquesta mancança, sinó que ofereix una visió diferent dels fets, més plural, més rica i també, és clar, més trista.

L'espectacle de Macià G. Olivella, que combina diàlegs i una desena de números musicals amb una agilitat remarcable i una proximitat sorprendent a través de la sensibilitat i la bonhomia, és tot un fresc històric que

'1714, crònica d'un setge' i 'Goodbye, Barcelona' reivindiquen l'heroïcitat anònima col·lectiva

retrata la quotidianitat de les classes menestrals de la ciutat assetjada. Lluny de les intrigues cortesanes i les mesquineses diplomàtiques (amb l'excepció d'un parell d'aparicions estel·lars de la reina Anna d'Anglaterra, Felip d'Anjou i els signants del Tractat d'Utrecht), els ciutadans i les ciutadanes de Barcelona s'erigeixen en els grans i nobles protagonistes del conflicte i, alhora, en víctimes innocents d'una massacre descomunal.

1714, crònica d'un setge esquivada encertadament qualsevol afiliació o simbologia política, evita la temptació d'un to al·lisonador o moralista i es limita a explicar la perpècia tràgica d'un grup de persones llençades a les trinxeres de la història. Aquest és, juntament amb l'emoció i la ironia d'unes melodies intrèpides i unes lletres afilades, el gran encert de l'espectacle.

BRITÀNICS CONTRA EL FEIXISME

Al Teatre del Raval, el focus d'atenció es desplaça dos segles i escaig més endavant, però la tensió i el dramatism no decauen. *Goodbye, Barcelona* relata les aventures i desventures d'un grup de brigadistes internacionals britàniques a la Guerra Civil Espanyola. L'espectacle ha arribat a casa nostra després de triomfar al Teatre Arcola de Londres, la qual cosa suposa un doble atractiu. D'una banda, per l'oportunitat de gaudir d'una producció britànica (cosa poc freqüent últimament); de l'altra, perquè ofereix un distanciament que, als nostres ulls, resulta d'allò més estimulants i interessants, segurament per la naturalesa fratricida del combat i per l'acumulació de ferides no cicatritzades. Al muntatge, l'adaptació catalana li prova de meravella: la clàssica essència britànica, eixuta, serena i flegmàtica, s'ha arrodonit amb un toc de passió i bogeria mediterrànies que poden fer saltar els ploms del Raval.

L'obra narra la trajectòria d'en Sam, un jove voluntari de les Brigades, i de la seva mare Rebecca, que decideix allistar-s'hi com a infermera per por de perdre el fill. A partir del desembarcament a la ciutat i el trasllat al front d'Aragó amb les files republicanes, els autors Judith Johnson i KS Lewkowicz desenvolupen un mosaic d'històries personals amb els diversos horrors de la guerra com a fil conductor. La història d'amor d'en Sam amb la Pilar, una xicoteta catalana famolenca i dissortada, i l'aventura de la mare amb l'Esteve, un humil combatent ferit, posen la nota emotiva a una peça que avança amb pols ferm i ritme notable al llarg

'Goodbye, Barcelona' relata les aventures i desventures d'un grup de brigadistes internacionals britàniques

de dues hores de funció. La catarsi final, amb la inevitable presència de la mort, no fa sinó encimbellar l'heroïcitat d'uns homes i unes dones que van creuar el continent per uns ideals, amb més o menys convicció, però amb una devoció febril per uns ideals universals de llibertat i fraternitat.

MEMÒRIA I FUTUR

L'estrena quasi simultània de *1714, crònica d'un setge* i *Goodbye, Barcelona* suposa una doble alegria per a la ciutat en un moment en què el país sembla que comença a entendre que, per impulsar-se cap endavant, primer de tot cal llegir, escoltar i entendre el passat. Relacionar-s'hi, descobrir-lo, submergir-s'hi i reivindicar-lo, lluny de personalismes, triomfalismes i interpretacions esbiaixades. El Regina i el Teatre del Raval han entès perfectament el valor de recórrer al teatre per activar els mecanismes que ens permeten mirar-nos al mirall i descobrir facetes del nostre passat tergiversades i mig oblidades. La paraula i la música fan la resta. ◀

1714, crònica d'un setge

De Macià G. Olivella. Música original de Ferran González. Direcció de Gerard Nicasi i M. Agustina Solé. Companyia Jove Teatre Regina. Jove Teatre Regina (Sèneca, 22) www.jtregina.com. Fins al 10 de novembre

Goodbye, Barcelona

De Judith Johnson i KS Lewkowicz. Supervisió musical, orquestració i arranjaments: Mark Smith. Direcció escènica: Fran Arráez. Direcció musical: Dani Campos. Companyia Teatre del Raval. Teatre del Raval (Sant Antoni Abat, 12) www.teatredelraval.com. Sense data de comiat

II Fira d'economia solidària de Catalunya

Una economia al servei de les persones

26 i 27 d'octubre de 2013, a la **Fabra i Coats**, Barcelona

Organitza: Xarxa d'Economia Solidària www.xes.cat

EXPRESSIONS

“Ens volem mantenir en el món underground”

Parlem amb Arni, un dels membres de l'Arcada Koncerts, el col·lectiu organitzador –des de fa disset anys– del Fusiònica. Aquest any, el festival aterra a la Sala NauB1 de Granollers els dies 17, 18 i 19 d'octubre.

Joan Gener Barbany
@en_joan

Per aquella gent que no us coneix, com definiríeu l'Arcada Koncerts?

Som una promotora independent i no comercial amb seu al Vallès Oriental. Som de la generació *do it yourself* i la música és el màxim exponent, tot i que no l'únic, del que fem. Intentem programar grups que comencen i que tinguin un missatge. Ens és igual l'estil de música i la procedència geogràfica; hem portat propostes de tot el planeta. Volem evitar el *mainstream* –el que sona als mitjans de comunicació generalistes– i evitem caure en la mercantilització musical, on tot es redueix a quatre o cinc bandes. Des del respecte, ens volem mantenir en el món underground.

Quin tipus de missatges busqueu?

Que hi hagi quelcom a explicar, no cal un missatge concret. Són propostes que comencen o que no han caigut en la música comercial; propostes que no tenen por d'experimentar o de fotre un crit quan cal. Tot i que la majoria rebutgen les etiquetes, tenim preferència pel hardcore, el punk o el *garatge*, però també hem programat jazz o electrònica. La clau és que no toquin ràpid, sinó molt ràpid!

“Defugim d'allò conegut, volem que la gent vingui a descobrir grups i que hi hagi un bon ambient”

Fa disset anys que feu el Fusiònica, com va néixer?

Vam començar a Lliçà d'Amunt. Els dos primers anys van ser de prova. El primer, vam portar la barra dels concerts que es feien a la festa major. El segon, davant la incompetència de l'Ajuntament en l'àmbit musical, vam aconseguir programar nosaltres. Després de dos anys d'experiment, vam crear la marca del Fusiònica Festival independent i no comercial de música i art visual. Durant aquests anys, a més de música, hem programat trapezi

o teatre i hem fet un festival de curtmetratges o un concurs de maquetes. Més endavant, ja hem anat per lliure i voltem per diferents llocs.

Ara que ja forma part del mapa musical alternatiu, com valoreu la trajectòria del festival?

Hem anat portant bandes de base i, en algun cas, algunes han pogut començar a fer un camí musical. Continuem portant les bandes que ens agraden i que no acostumen a venir al nostre territori. Defugim d'allò conegut, volem que la gent vingui a descobrir grups i que hi hagi un bon ambient. Pel Fusiònica, hi han passat 350 bandes... que es diu ràpid!

Què hi trobareu, a l'edició d'enguany del Fusiònica?

L'Hereu Escampa, Murnau B o Auto-destrucció i Yahí, que porten cançons noves. També altres grups, com Afraid to Speak in Públic, que feia anys que no tocaven, o els Salvaje Montoya! I Zombi Pujol... es tracta de fer bullir l'olla durant tres dies. A més dels concerts, farem la primera Fira discogràfica internacional independent i no comercial amb el seu entorn més immediat, un espai per generar debat i intercanvi on també hi haurà punxadiscos.

Aquest any heu canviat de lloc, aneu a la Sala NauB1 de Granollers, on també programeu les Dràstik B1. Quina opinió tens d'aquest equipament?

Nosaltres som d'esperit nòmada, ens movem per on podem o per on ens deixen. Tenim sales afins al nostre discurs. Hem passat per Barcelona, el Vallès Oriental o Girona. A la B1, hi anem perquè

“Portem disset anys treballant per la música independent; el que busquem és no perdre diners i, si en guanyem, tot es torna a invertir”

és un espai proper i ben equipat i perquè tenim una bona dinàmica amb la gent que ho porta. L'equipament és massa gran pel que nosaltres necessitem, per això no farem servir l'escenari. Volem que el públic pugui dir el que vulgui als grups mentre toquen, que els tinguin a dos pams. És bàsic que hi hagi caliu, proximitat, que es creï un clima intens. Portem al directe la frase que diu: “Lluitant pots perdre, però, si no lluites, estàs perdut”.

/ ARKADA KONCERTS

Creus que hi ha prou proposta de música en viu al Vallès Oriental? Sempre hi ha el rumor que hi ha poca cosa...

Aquesta comarca esclata quan hi ha festes majors, perquè és estiu i perquè són gratuïtes. Després, sembla que tothom hiverna i que costi sortir de casa. Nosaltres volem que la gent surti tot l'any i que es mogui per interès cultural. El Vallès Oriental és estrany perquè estem al costat de Barcelona i no ho hem superat. A més, Granollers és una ciutat de botiguers, massa pensada pel comerç i poc per a l'oci i la cultura.

Des de fa uns anys, l'etiqueta música independent s'ha estès molt. Com ho veieu els que fa anys que defenseu el *do it yourself*?

De la música independent, no se'n pot viure, sinó que és per viure-la. Intentar viure de l'esperit independent és molt complicat si hi entren màners o discografies, perquè busquen el rèdit econòmic. Nosaltres portem disset anys i el que busquem és no perdre diners i, si en guanyem, tot es torna a invertir. Ras i curt, s'ha de fer per sentiment. ◀

Fusiònica 15.0

Organitza: l'Arcada Koncerts
Dates: 17, 18 i 19 d'octubre
Lloc: Sala NauB1, Granollers
Web: www.fusionica.org

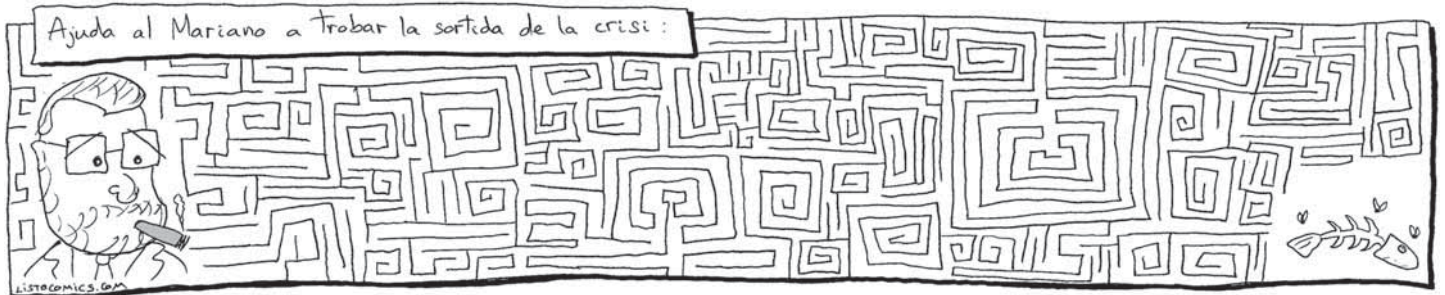
POCA BROMA.

Després de l'èxit de la campanya publicitària de la Grossa, **Loteria de Catalunya** estudia encarregar la construcció dels capgrossos de Millet i Montull per promocionar la Grossa de l'any que ve.

Oriol Junqueras intenta apaivagar els temors sobre un hipotètic xoc de trens amb Espanya: "Tranquils que, si el nostre ve de Puigcerdà, no passarà dels 30 km/h", afirma.

L'organització de la manifestació feixista del **12-O** espera atreure un nombrós públic moderat i heterogeni gràcies al lema "integrador, cívic i festiu" de la convocatòria d'enguany: *Tu rompes España, nosotros te rompemos la cara.*

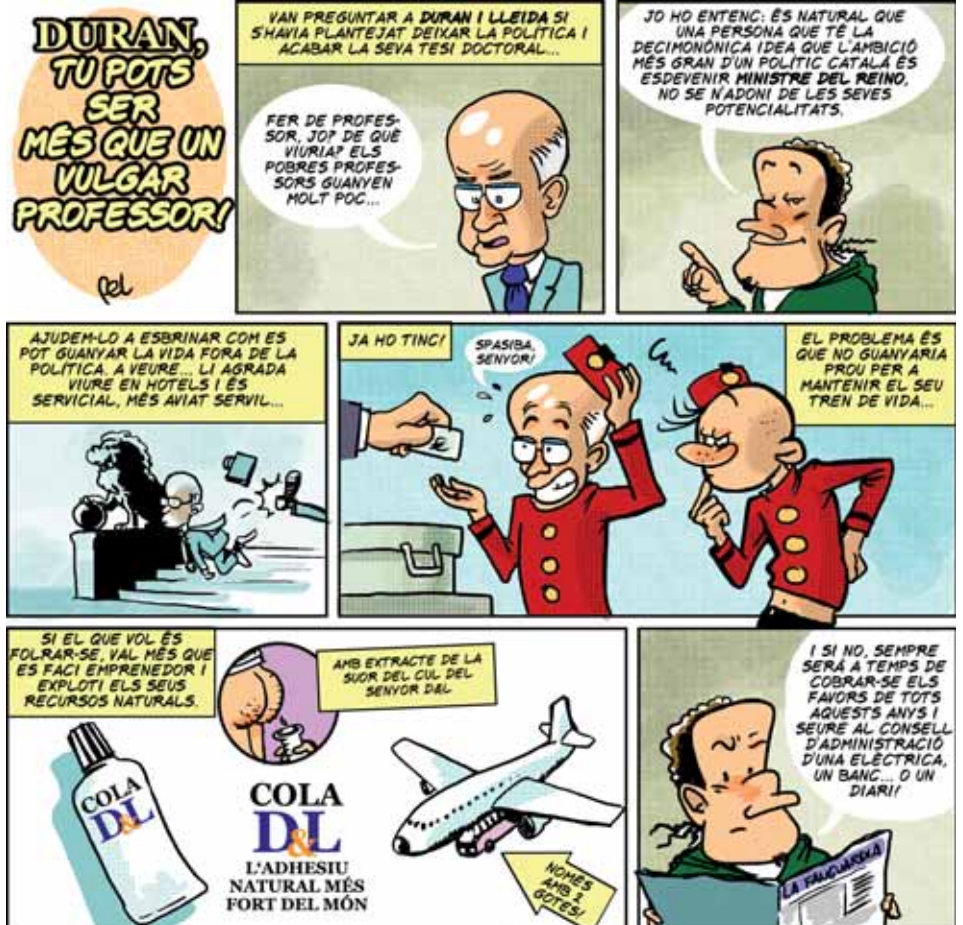

Fitxa de personatge: EUROPA

Al principi, d'Europa, només se'n coneixia una cosa: la Copa d'Europa. Estàvem fora d'Europa i jugàvem la Copa d'Europa, fet que constitueix un greu atemptat al gran tòtem argumental unionista, que assegura que els equips catalans no podran jugar a la lliga espanyola quan siguin fora d'Espanya. Doncs ja ho veieu, a Europa, sí que ho feien. I no ho dic perquè m'importi -per mi, tant

de bo tots els equips de futbol catalans es quedessin a l'altra banda de la frontera el dia després-, ho dic per si hi ha algú a qui li importa. El que vull dir és que Europa anava lligada a la idea d'incentiu i de premi. No era gaire real. Dir que eres ciutadà d'Europa significava tant com dir que eres ciutadà de la república dels llibres o dir que el teu aparell sexual estava fet de la matèria de la qual es fan els somnis. Servia per batejar bars, fondes i equips de futbol. De nou, ens trobem la idea d'Europa lligada al futbol: com podíem deixar de témer que una cosa tan intrínsecament i semànticament lligada a aital esport no estigués envoltada de l'aire mafiós, sepulcral i idiòtic que desprèn el futbol? Al final, Europa s'ha presentat com la realitat que és: un gran espai meitat macromercat d'esclaus, meitat prostíbul *hortera* governat per una colla de *xulos* de discoteca. La copa o l'ideal de benestar tronat que ens prometien al principi s'ha convertit en l'amenaça, el càstig i l'ai al cor constant que patim avui. I és aquesta presa de pèl amb nom de continent. **ROGER**

BARRI INTERNET

@galapita — @Hibai_ — @josianito

DARTH VADER

L'FBI tanca Silkroad, la web més important de compra-venda a la xarxa profunda

Silkroad (en anglès, ruta de la seda, en al·lusió a la ruta comercial medieval que connectava Orient i Occident) era un lloc web que operava a l'anomenada *internet profunda*: un eBay sense restriccions legals de cap tipus, on podies adquirir tabac de contraban, marihuana de cultiu ecològic, un contenidor xinès de xandalls *jadidas*, o mig quilo d'heroïna afganesa.

Encara que moltes de les coses que es compraven o venien es podrien qualificar d'il·legals segons la jurisdicció d'algun país, Silkroad tenia un cert codi ètic: prohibia productes o serveis destinats a fer mal a terceres persones, com ara números de targetes de crèdit robades, falsificació de moneda, informació personal, assassinats, armes de destrucció massiva i materials utilitzats per fabricar armes.

Per connectar-se a pàgines com Silkroad, cal utilitzar l'eina TOR, que assegura que totes les comunicacions es fan sota un anonimat estricte. Des de l'aparició del *bitcoin*, la moneda des-

centralitzada que permet transaccions anònimes, gairebé totes les compres utilitzaven aquesta divisa virtual. Tot i ser un mercat on les compradores i les venedores no es coneixien, el 99% de les transaccions dutes a terme a Silkroad es van completar satisfactòriament segons una enquesta interna de 2013.

Els darrers mesos, han aparegut moltes notícies sobre intents de rastreig d'usuàries per part de l'FBI a la xarxa; segurament estaven relacionades amb l'operació de tancament de Silkroad i la detenció del seu fundador, conegut pel seu àlies, *Dread Pirate Roberts*.

El 2 d'octubre de 2013, Ross William Ulbricht va ser detingut -acusat d'administrar la web- i Silkroad va ser clausurada. En una entrevista prèvia, *Dread Pirate Roberts* assegurava que ell havia heretat la gestió de la web d'una altra persona. Podríem deduir, doncs, que el sobrenom és un àlies col·lectiu o una identitat múltiple.

Després del tancament, com passa sempre en aquests casos, han sorgit nombroses pàgines clòniques a la darkweb, com Sheep Marketplace o Black Market Reloaded, que ofereixen els mateixos serveis.

Ara mateix, l'FBI es troba amb un altre problema: que no té un protocol clar pels 26.000 bitcoins confiscats dels comptes de Silkroad de les usuàries. A això, caldria sumar-hi prop de 600.000 bitcoins addicionals que pertanyen a Ross William Ulbricht (prop de 54 milions d'euros, el 5% dels Bitcoins del món) i que estan encriptats dins el seu ordinador.

Els primers plans de l'agència nord-americana, segons un dels seus portaveus, són simples: aprofitar el canvi del bitcoin per canviar-los per dòlars quan ho vegin rendible i fer el mateix quan puguin accedir als bitcoins personals d'Ulbricht.

link: ves.cat/hoAu

LA FORÇA OBSCURA

L'NSA construeix 'grafos socials' per vigilar-nos

Que l'NSA ens espia de manera massiva i indiscriminada ho sabem gràcies a Edward Snowden des de fa mesos. La setmana passada, el *New York Estafis* va publicar detalls nous sobre el sofisticat sistema que li permet construir *grafos socials* o informes de l'activitat social de milions de persones arreu del món.

El sistema principal que recull dades es diu Mainway. Ja el 2011, escanejaven 700 milions de trucades telefòniques i 1.100 milions de trucades de mòbils diàries. És capaç de processar 20.000 milions de dades d'aquest tipus en una hora i de filtrar-les per poder analitzar-les. A més, combina aquestes dades amb altres fonts, com ara perfils de Facebook, comptes de correu, comptes bancaris, informació fiscal, etc... El resultat és un *graf social* de cada persona, que pot incloure fins a 164 tipus de relacions que ens cataloguen, una mena de fitxa policial amb vitamines.

La veritat és que, com més coneixem dels sistemes que ens espion, més reivindicuem el nostre dret a la privadesa (i a la dels nostres gats).

Més info: ves.cat/hoAS ves.cat/hoAU

DEF CON TROLL

Ismael Serrano contestant un 'fake'

@CiudadPasada és el *fake* de @CiudadFutura, compte de Paco Arnau, càrrec del PCE que representa el pitjor de la paleoesquerra espanyolista estalinista i antimoviments. El real. El *fake* va trolejar Ismael Serrano i aquest va començar a justificar la seva carrera. Us deixem amb un dels molts tuits que va fer el plastautor

ARBRE GENEALÒGIC

Documental 'We are legion The story of the hacktivists'

Aquest documental, dirigit per Brian Knappenberg el 2012, es va fer amb la intenció d'explicar la història de col·lectiu Anonymous -nascut a la web extravagant 4Chan- i és una bona recomanació per conèixer els orígens i les accions d'aquest col·lectiu sense rostre.

D'una manera cronològica, comença analitzant les bromes i les entremaliadures de les usuàries de 4Chan i com moltes d'aquestes bromes van començar a suposar conflictes amb els poders establerts: els *lobbys* dels drets d'autoria, la brutalitat policial, la censura *online*, la cienciologia, etc.

A partir d'aquest moment, Anonymous es comença a formar com a subjecte col·lectiu. El documental exposa els principals punts d'inflexió de la seva història i les operacions dutes a terme fins avui i contagia l'emoçió de veure com neix un moviment global i s'estén per tot el món.

Ho pots veure a Youtube subtítulat a: ves.cat/hoAN

I recorda: "We do not forget, we do not forgive. We are legion. Expect us".

link: wearelegionthedocumentary.com

EPIC FAIL

La DIRECTA i la (no) censura

La setmana passada, en parlar de l'efecte Streisand, vam acusar la DIRECTA de censura. Es tractava d'una broma; ens va semblar graciós acusar de censura el mateix mitjà que publica la denúncia. A més, volíem atacar el tòpic que diu que les notícies en paper són més fiables que a la xarxa: si una notícia tant falsa com aquesta s'hagués difós a la xarxa, hauria estat desactivada en minuts; el paper, però, ho aguanta tot. El cas és que no va tenir gràcia i volem demanar disculpes a les lectores i, sobretot, a la resta del col·lectiu. Som bastant *monguers* i, de vegades, se'n en va l'olla. We <3 La Directa

Festa Major Autogestionada

CALDES DE MONTBUI

Programa: DV 11/10 17:30h Gimcana infantil Org: Esplai Grifoll i Agrupament Escolta El Pasqualet. 21h Pregó 2013 *Que no et mengin el cervell.* 21:30h Inici del correbars 01h PD's Lefonk & 2insoul 03h Basscat, Sarakasuka & Homiboy Tot al parc del Bugarai DS 12/10 Tot el dia *Qui sobreviurà a l'atac zombie?* Lloc: parc del Bugarai. 11:30h Cercavila i actuació castellera. Itinerari: de l'envelat a la plaça de la Font del Lleó. 13h Concurs de Pinxos 14h Dinar popular 16h Tito Bodegas Lloc: parc del Bugarai 18h Cercavila i espectacle bastoner. Itinerari: de l'envelat a la plaça de la Font del Lleó. 21h Correfoc xx anys de banyes 22:30h Versots xx anys de banyes Lloc: plaça de la Font del Lleó 23:30h Batukada XQTS Percussió de la plaça fins al parc del Bugarai. 00h Concert amb Panda, Ai Marai i Reclam. 03:30h PD Cuc amb potes Lloc: parc del Bugarai DG 13/10 5:30h Matinades infernals Lloc: envelat 10h Rocòdrom infantil Lloc: plaça de Can Rius 10h Plantada i cercavila de gegants i capgrossos. Itinerari: de l'envelat a la plaça de la Font del Lleó. 11h Artistes de carrer per tot el carrer Forn 12h Exhibició dels bombers voluntaris de Caldes de Montbui Lloc: plaça de la Font del Lleó 16h Microfira de cerveses Lloc: parc del Bugarai 16:30h Animació infantil amb Xarop de Canya 18h Sardanes de festa major Lloc: plaça de Catalunya 18:30h Bateig d'aigua 19h Naixement de la Colla Infantil i Correfoc 20h Batalla de galls i PD Bigbounce 23h Versots infantils Lloc: plaça de la Font del Lleó 23h Concert amb El Nota 01h PD Almansa Lloc: parc de Can Rius.

<http://fmacaldes.wordpress.com/>

DJ10 /10

L'ARBOÇ
Presentació de la marxa unitària pels drets socials al Penedès
20h Ateneu Arbocenc.
C. Rafael Casanova, 47.

BARCELONA
Concentració contra la privatització a l'Hospital Clínic
18h Hospital Clínic.
C. Villarroel, 170. Convoca: FAVB

Concentració contra la llei Wert
19h Seu del PP. C. Compte d'Urgell, 249.

Manifestació
Feixisme ni a Sants ni enlloc
20h Plaça de Sants.
Més info: <http://noi20.wordpress.com>

CALDES DE MONTBUI
De Caldes a Derry, una nit de música irlandesa
22h El Centre, Ateneu Democràtic i Progressista. C. Corredossos de baix, 1.
Més info: www.centredemocratic.cat

DV11 /10

BARCELONA
Presentació de 25 anys de Bronka
18h Llibreria En su tinta. C. Badosa, 17.

Jornades Antifeixistes Internacionals
17:30h Can Batlló. C. Constitució, 19.
Taula rodona: Antifascistische Aktion Berlin, Coordinadora Antifascista de Madrid, Varsovia Antifa, Pietr Silaev i Guido Caldiron.

Festa Major Reivindicativa de les Corts
Numància amb Anglesola. Tota la programació a <http://fmrlc.blogspot.com.es/>

GRANOLLERS
Sopar faraònic - tertúlia amb Carlus Padrissa
21h Anònims, Menjars i Pensars.
C. Ricomà, 57.

MANRESA
Presentació de la campanya **Independència per canviar-ho tot**
19:30h Ateneu Popular La Sèquia.
C. Amigant, plaça Major.

MASPUJOLS
Concert contra la hispanitat
23:30h Casal. C. de Baix, 19-21. Amb l'actuació de Komando Arkimbau, Dj Taró, Respect Krew. Org: Jovent llibertari i CGT

DS12 /10

BARCELONA
Concentració antifeixista 12 d'octubre Res a Celebrar
8h Plaça de Sants
12h Plaça Universitat
19h Acte unitari a la plaça de Sant Jaume

Festa Major Reivindicativa de les Corts
Numància amb Anglesola. Tota la programació a <http://fmrlc.blogspot.com.es/>

CALDES DE MONTBUI
Xocolatada per l'Àfrica Índia
El Centre, Ateneu Democràtic i Progressista. C. Corredossos de baix, 1.

MANRESA
Beremar d'inauguració de **La Inquieta, biblioteca social**
17h Ateneu Popular La Sèquia.
C. Amigant, plaça Major.

OLOT
Primer torneig de futbol intercomarcal: **Fes Gol per la cohesió social!**
Plaça de Sant Miquel. Org: UCFR Garrotxa

TARRAGONA
Manifestació contra el feixisme i l'Església colpista
18h Rambla Nova, estàtua dels Despullats. Convoca: CGT, Revolta Global, Xarxa Socialista, SEPC, CUP, Arran, Brot Bord, Co.bas, Endavant, Xarxa Socialista Unificada, Amics del Che, Ateneu Llibertari Alomà i Cau de Lluçanès.

DG13 /10

BARCELONA
Festa Major Reivindicativa de les Corts
Numància amb Anglesola.

CALDES DE MONTBUI
Vermut de glosa improvisada
Concert D'Callaós
13h i 20:30h El Centre, Ateneu Democràtic i Progressista.

DM15 /10

BARCELONA
Concentració **Solidaritat amb la lluita No TAV**
13h Consolat Italià. C. Mallorca, 270.
Convoca: No TAV Barcelona

FREQÜÈNCIES LLIURES

Ràdio Bronka 104.5FM Àrea metropolitana de Barcelona www.radiobronka.info
Contrabanda 91.4FM Àrea metropolitana de Barcelona www.contrabanda.org
Ràdio Línea IV 103.9FM Barcelona www.radiolinea4.net | **Ràdio Pica (només web) Barcelona** www.radiopica.net | **Ràdio RSK 107.1FM Nou Barris (Barcelona)** www.radiorsk.info | **Ràdio Trama 91.41FM Sabadell** www.radiotrama.net | **Ràdio Kaos (només web) Terrassa** www.radiokaos.cat | **Postscriptum Radio (només per internet) Terrassa** www.postscriptumradio.org | **Ràdio Pinsania 90.6FM Berguedà** www.radiopinsania.wordpress.com
Ràdio 90 101.4FM Olot www.r90.org | **Ràdio Klara 104.4FM València** www.radioklara.org
Ràdio Maiva 105FM València www.radiomaiva.wordpress.com | **Ràdio Aktiva 107.6FM Alcoi** www.radioaktivafm.blogspot.com | **Ràdio Mistelera 101.4FM Dénia - La Xara** www.lamistelera.org | **Ràdio Bala 106.4FM Manresa** <http://radiobalamanresa.wordpress.com>

Coettv Nou Barris (Barcelona) coettv@gmail.com | **Sants TV** <http://sants.tv>
Gramenettv Gramenet del Besòs www.tvgramenet.org

Selecció d'alguns programes de LaTele. Podeu consultar la graella sencera o veure tots els vídeos a www.latele.cat. Emetem des de Plaça Espanya fins a Sant Pol de Mar al **CANAL 37 DE LA TDT**. Resintonia la teva tele per trobar-nos!

CADA NIT A PARTIR DE LES 20H30 NOUS PROGRAMES!

dilluns: 20:30h. Notícies 1
dimarts: 20:30h. Iv Animalista
dimecres: 20:30h. Contra-Infos

dijous: 22h. Y tu qué miras gilipollas?
El programa de punk de LaTele
divendres: 21h. Programa de falga

dissabte: 22h. Cineclub 1
diumenge: 21h. La Xerrada

EL TEMPS

DIJOUS 10

Una bossa d'aire fred provinent del centre d'Europa farà baixar els termòmetres amb força. Ruixats forts al vespre.

DIVENDRES 11

Restes d'inestabilitat a les comarques prelitorals i alguns punts de la costa durant la matinada. Fred a l'interior, màniga llarga.

DISSABTE 12

Núvols trencats i termòmetres a l'alça durant les hores centrals del dia. Tornarem a superar els 20 graus a moltes comarques.

DIUMENGE 13

Tornaran les altes pressions i la caloretta al migdia, tot i que ja serà imprescindible recuperar la màniga llarga durant les nits.

DILLUNS 14

L'inici de setmana serà amb sol i ambient molt agradable. La falca anticiclònica es situarà de nou sobre nosaltres.

DIMARTS 15

Les baixes pressions encara seran sobre l'Atlàntic, tot i que de mica en mica s'aniran acostant. De moment sol i tranquil·litat.

/ MARIA ZENDRERA

«La dreta ensucra la cultura i purga les expressions crítiques»

Alex Romaguera
@AlexRomaguera

Quan t'impliques en les mobilitzacions?

De jove, ja militava en partits d'extrema esquerra. Era l'època del tardofranquisme, durant la qual, si bé em movia amb la meua colla, treia temps per pintar les parets amb lemes com *Pa, treball i llibertat*. Segons el meu pare, era "un advocat dels pobres", sempre al costat de les minories i contra les injustícies del sistema.

En quin moment ho traslades a l'àmbit del teatre?

Ara fa dos anys, quan vam crear Marea Roja-Cultura en Lluïta amb el Marc Martínez, l'Albert Martínez, l'Esteve Poll i el Ferran Carvajal. Ens trobàvem en un bar a Badalona per compartir els problemes en què es trobava la cultura. Després d'omplir el Victòria amb 800 persones i que tot el col·lectiu s'aplegués al voltant de la sagnia que suposa l'increment d'un 21% de l'IVA, la plataforma va esclatar al carrer. Una dinàmica que s'ha anat diluint en petites assemblees, tot i que l'important era promoure accions que condicionessin el poder.

La crisi ha deixat la cultura arraconada?

Entre les potes que constitueixen l'estat del benestar, tothom assenyala la sanitat i l'educació. I per descomptat

que ho són, però la cultura també hauria de ser prioritària, ja que un país sense cultura està condemnat a l'esclavitud i a la ignorància. El 21% permetia aglutinar tothom i fer visible aquesta necessitat, però vàrem perdre una bona oportunitat.

Tot es redueix a l'augment dels impostos?

Té relació amb el model que arrosseguem des de la transició. Partim de la base que la majoria d'espectadors es volen evadir i això dificulta que el teatre compromès tingui cabuda dins aquest model. Ni els productors s'ar-

“La sortida passa per prescindir de l'empresari i muntar cooperatives”

risquen prou ni s'obren sales per a les companyies més modestes.² La tendència són els grans musicals festius i mediàtics -amb honoroses excepcions com *Un trozo invisible de este mundo*, la darrera obra de Juan Diego Botto-, mentre que les alternatives no existeixen o troben poques esclatxes per fer-se un lloc.

S'impesa un model elitista?

La cultura sempre ha estat incòmoda pel poder, d'aquí la decisió d'apujar l'IVA, per castigar-la. És una mesura anticultural contra els qui s'han pronunciat contra la guerra i han despertat consciències. Per això se l'arracona

i se la grava. Així és com el poder -i, en particular, la dreta- ensucra la cultura i purga les expressions crítiques. Tot allò que és contracultural, com el món del circ, rep zero ajudes.

Cal respondre de manera unitària?

Sí, perquè -curiosament- la gent imprescindible, els actors i els espectadors, som els més maltractats. També hi influeix la manca de cohesió, cosa que dificulta moure el col·lectiu cap a objectius que no siguin estrictament laborals. Si fa anys eren capdavanters en les mobilitzacions socials, ara, això s'ha perdut.

Quines alternatives hi veus?

Recuperar la influència que tenim i reinventar-nos com a professió, sabent -primer- que el canvi serà complex ideològicament perquè cadascú pateix la crisi i perquè, al capdavall, tu ets la mateixa empresa. Això pot fer que, si et pronuncies en un determinat sentit, no et lloquin o se't tanquin algunes portes. La sortida passa per prescindir de l'empresari -que ha estat el nostre pitjor enemic- i muntar cooperatives que permetin que els talents puguin oferir històries interessants.

Non'hi ha prou amb l' reivindicació?

La bona voluntat és insuficient; hem d'organitzar-nos, buscar espais on autogestionar un projecte i córrer riscos. D'aquesta manera, obrirem la porta a repensar la cultura perquè torni a ocupar el lloc que es mereix. Hi estic esperançant. ◀

Jordi Martínez Vendrell

Actor

Artistes sense sala, sala sense artistes. Aquesta màxima ha arribat a l'àmbit de la cultura a Catalunya, on el col·lectiu més damnificat són les creadores que aposten per projectes imaginatius i innovadors. Entre les qui combaten aquesta degradació del sector, destaca Jordi Martínez Vendrell, pallaso i actor de televisió i platea. Fill del barri barceloní d'Horta, l'impulsor de la plataforma Marea Roja-Cultura en Lluïta -se n'ha allunyat després de veure com s'estancaven les protestes- malda perquè les artistes abandonin el seu corporativisme atàvic i tornin al carrer de manera combativa. Tot i la decepció d'haver aparcat un projecte amb Abel Folk, Joan Lluís Bozzo i dues artistes més per la manca d'ajudes, Martínez Vendrell confia que la crisi sigui una oportunitat per repensar la cultura de dalt a baix. Per això, advoca per superar l'exclusivisme en l'oferta i fomentar l'accés a tota mena de formats i professionals. Un horitzó pel qual aquest artista irreverent defensa l'intercanvi entre les petites companyies, la creació de circuits alternatius i camins que poden retornar la cultura a la seva dimensió creativa i popular.